

25

Međugorje
1981. - 2006.

Glasnik MIRA

Godište I. • Broj 8 • Međugorje • Kolovoz 2006. • Cijena 2,5 KM / 10 Kn

**VEĆ SEDAMNAEST GODINA OD 1. DO 6. KOLOVOZA
MEĐUGORJE PRIPADA MLADIMA — MOLITVOM,
PJESMOM I VJERNIČKIM SVJEDOČENJEM**

Draga djeco!

U ovom vremenu ne mislite samo na odmor vašega tijela nego, dječice, tražite vrijeme i za dušu.

Neka vam u tišini Duh Sveti govori i dopustite Mu da vas obraća i mijenja.

Ja sam s vama i pred Bogom zagovaram za svakoga od vas.

Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!

(25. srpnja 2006.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:

Informativni centar "Mir" Međugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 650 200; 653 325
Faks: 00 387 36 651 300
Služba pretplate: 00 387 36 653 342
E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr
Internet: www.medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // **SHIFT** KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplate:

Za Bosnu i Hercegovinu:
Poštanskom uplatnicom ili na žiro-račun:
3381202201145352
UniCredit Zagrebačka banka BH

Devizne uplate:

Unicredit Zagrebačka banka BH
S.W.I.F.T. ZABA BA 22
Konto: 48-06-02810-2

Uplate iz Republike Hrvatske:

HVB Splitska banka d.d.
Br. računa: 30000519000
S.W.I.F.T. BACXHR22
IBAN: HR17 2330 0035 1002 0168 2
Prilikom uplate popuniti **Nalog 14**
ili poštanskom uplatnicom

Cijena pojedinog primjeraka:

2,5 KM/10KN
Godišnja pretplata (12 brojeva)
BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 KN;
Zemlje EU: 30 Eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 40 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete,
znanosti, kulture i športa Hercegovačko-
neretvanske županije pod brojem
R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret Pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

PROROČKA PROTEGA MEĐUGORJA

dr. fra Tomislav Pervan

Međugorje je među nama već više od 25 godina. Ovjenčano je vijencem svojih gorljivih zagovornika, ali i žestokih osporavatelja, a na trenutke se čini kako su fronte nepomirljive. Za jedne je ono zavičaj duha, zemljovid žive, učinkovite i istinske vjere u našem vremenu, za druge pak mjesto gdje se događaju kuriozne, neobične stvari, prepune emocionalnih naboja, bez kojih suvremeni čovjek može živjeti, koje prema njihovu poimanju nisu potrebne za osobnu vjeru.

Pa i mnogi će svećenici odmahujući rukama reći, *za takvo se što ne zanimam, to mi ne treba. Ne trebam nikakve privatne objave, ne trebam nikakve nove poruke. Dostatno mi je evanđelje i nauk Crkve. To mi je dosta za moj duhovni život.*

Takva su stajališta nerijetka i među vjernicima ali većma među osobama iz duhovnih staleža. Tomu se nema što prigovoriti, ukoliko ti koji to tvrde zbilja vjeruju i obra-

ćenički žive, ako žive sukladno onomu što im Bog govori i što traži sama Božja riječ od svih nas, ako zrcale u životu istine svoje vjere. Jasno nam je, takve *privatne* objave ne mogu dometati ništa pokladu vjere koji Crkva neprevarljivo nudi vjernicima, čuva u svojoj dugoj tradiciji te tumači snagom Duha Svetoga. Međutim, smisao takvih objava, među koje spadaju i Marijina ukazanja, jest u tome što te *privatne* objave upiru pr-

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

**TRAŽITE
VRIJEME ZA
DUŠU**

fra Ljubo Kurtović

**ČOVJEK U
SLUŽBI PORUKE**

fra Ivan Dugandžić

**MEĐUGORJE
JE ČUDESNI
BOŽJI ZAHVAT**

fra Petar Ljubičić

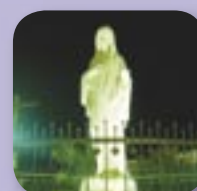
**U MEĐUGORJU
SAM SE OBRATI-
LA, ALI ONDJE JE
TO NEŠTO POSVE
NARAVNO**

Maria Vallejo-Nagera

**OBUČENA U
SUNCE**

fra Ivan Ivanda

**MARIJA -
STUBIŠTE DO
NEBA**

fra Rufin Šilić

U ukazanjima nije riječ o osobnim, privatnim mističnim iskustvima do kojih se pojedinci nakon duga uvježbavanja i odricanja mogu vinuti, nije riječ o privatnim objavama koje vrijede samo za onoga tko ih ima, tko ih prima, za pojedinca koji ima takva iskustva, nego pojedinci primaju riječ i poruku koja se tiče cijele Crkve.

stom u istinske nevolje i probleme vremena u kome živimo, ističući upravo one elemente u društvu ali i našoj vjeri koji su zanemareni, zaboravljeni te takve objave upućuju na smjer kojim se Crkva treba kretati.

Pojedinci primaju riječ i poruku koja se tiče cijele Crkve

Već ćemo se u samim počecima Crkve, u Djelima apostolskim, susresti s takvim smjerno-davnim naputcima koje sam Duh Sveti daje apostolima – Petru kad treba naviještati Radosnu vijest i poganima, a ne samo Židovima (usp. Dj 10), ili pak apostolu narodâ, Pavlu, kad u snu prima naputak od Duha Svetoga da prijeđe u Makedoniju (Dj 16), uvjereni kako ih sam Bog poziva naviještati Radosnu vijest i u današnjoj Europi. Tu je već zorno o čemu je riječ kod proročkih nadahnuća. Pogotovo kad čitamo Knjigu Otkrivenja, izrazito proročki spis Novoga zavjeta. U njoj nije riječ o pretkazivanju budućega, nego se već u prvim poglavljima upućuje oštra proročka riječ sedmerim Crkvama u Maloj Aziji, žestoka kritika spram života i vladanja. Jedva dvije od tih sedam Crkava dobivaju *prolaznu ocjenu*. A nalazimo se u apostolskom vremenu! Riječ je o smjeru kojim se Crkva mora zaputiti u svome hođu kroz povijest. Ništa u Crkvi nije unaprijed isprogramirano, nego Crkva uvijek iznova kroz svu svoju svjesnu povijest prima nadahnuća Duha i božanske imperativne kako se treba ponašati u neome povijesnom trenutku.

Stoga je izričaj *privatna objava*, kako se danas znaju okarakterizirati primjerice Marijina ukazanja kroz minula dva stoljeća, podvrgnuo kritici veliki teolog prošloga stoljeća Karl Rahner. U narečenim ukazanjima nije riječ o osobnim, privatnim mističnim iskustvima do kojih se pojedinci nakon duga uvježbavanja i odricanja mogu vinuti, nije riječ o privatnim objavama koje vrijede samo za onoga tko ih ima, tko ih prima, za pojedinca koji ima takva iskustva, nego pojedinci primaju riječ i poruku koja se tiče cijele Crkve. Oni sa svoje strane nisu dali nikakav osobni ulog kako bi zaslužili takvu milost. Njima je to darovano, ali ne za njih kao pojedince, nego preko njih – proročki – za cijelu Crkvu i svijet. Dakako, crkveno učiteljstvo ima zada-

ću ispitivati je li riječ o pravom proroštvu ili pak o čisto ljudskom djelu.

Primjer svetoga Franje Asiškoga

Ne smijemo smetnuti s uma kako su *proroci i proroštva* od samih početaka Crkve nepobitna svakodnevna zbilja u crkvenim zajednicama koje su nastajale oko Sredozemnoga mora. O tome posebice govori sv. Pavao u Prvoj Korinćanima (pogl. 12.-14.), gdje je riječ o darovima Duha Svetoga u životu vjernika i Crkve. Proroštvo je po mnogočemu jedna od bitnih karizmi, darova Duha Svetoga. Karizme se međusobno dopunjuju, a sve služe izgradnji Kristova tijela, Crkve. Proroštva u Crkvi imaju zadaću upozoriti na zastranjenja, na zablude u vjeri i moralu, proroštva osokoljuju u nevoljama, pozivaju

na ustrajnost, misionarski žar.

Vremenom je proročka karizma u obliku u kojem je susrećemo u Novom zavjetu u Crkvi zamrla, upravo zbog sukoba na crti mjerodavnosti – institucija (hijerarhija) i karizmatički darovi – ali nikada nije iščeznula. Toliki sveci kroz povijest Crkve bjelodani su dokaz kako je uvijek bilo pojedinaca koji su se radikalno odlučivali živjeti Kristovu riječ, koji su primali riječi koje drugi ne čuju, gledali stvari koje drugi ne vide, usmjeravali Crkvu, davali nova nadahnuća, nove oblike života. Svojim životom i ponašanjem jasno očituju kako se Crkva treba ponašati u pojedinim razdobljima. Tu imamo najbjelodaniji primjer svetoga Franje Asiškoga.

Franjo nije imao ni na kraj pameti – kao objesni mladić svoga vremena – provoditi

Majka okuplja svoju djecu

život prema evanđeoskim savjetima beženstva, posvemašnjeg siromaštva i poslušna. Sve je u njegovu životu govorilo protiv onoga puta kojim je udario nakon svoga obraćenja pošto je na vojnim pohodima dopao zatvora. Zamislio se nad svojim životom, povukao se u sebe, obilazio crkve i crkvice, i jednom zgodom, u crkvi sv. Damjana počeo mu je govoriti Krist s križa. Nije sanjao, nije imao priviđenje, glas mu je jasno govorio: *Franjo, idi, popravi mi Crkvu.*

U Marijnim ukazanjima možemo odčitati njihovo proročko značenje za Crkvu

Nemamo razloga sumnjati u istinitost spomenutoga *proročkog* nadahnuća. Ponajprije zbog toga što se Franjo odmah dao na popravak te trošne crkvice, a zatim što nije odmah shvatio u potpunosti posvemašnji doseg i smisao spomenute proročke riječi koju je čuo. Riječima treba također i slika, simbol, tumač (usp. Dj 10,9-12). Nadalje, glas (audicija) koji je čuo Franjo poklapa se sa viđenjem (vizija u snu) koju je imao papa

Inocent u Rimu prije nego je Franjo stupio preda nj i tražio dopuštenje za sebe i svoje živjeti *posvema prema Evanđelju Gospodina našega Isusa Krista*. Papa je, videći Franju pred sobom, prepoznao onaj lik iz sna, odobrio mu njegov način života, i danas, osamsto godina nakon toga događaja, vidimo učinke proročkih čina i riječi. Franjevački red slavi ovih godina 800. obljetnicu svoga utemeljenja. I danas svi franjevci u svijetu govore o nečemu što bismo nazvali pre-utemeljenje, pre-temeljidba, ponovno uzemljivanje, utemeljivanje Franjina djela, prema Franjinu primjeru odonda.

Ono što možemo odčitati na svecima i utemeljiteljima redova u Crkvi – koji su bili istinski reformatori crkvenog života – možemo također odčitati i u Marijnim ukazanjima, naime, proročko značenje tih ukazanja za Crkvu. Najočitiiji su primjer za to Marijina ukazanja Juan Diegu u Meksiku god. 1531. Franjevački su se misionari u to doba suočili s gotovo nemogućom misijom, glasnici Isusa Krista nisu imali nikakva uspjeha, gotovo su bili pred fijaskom. Stanje je bilo beznadno, a jedan je franjevački ljetopisac nakon dugih razgovora između aztečkog svećenstva i plemstva te europskih pridošlica rezignirano zaključio: *Stvar može spasiti samo Nebo. Ljudi su ovdje više nemoćni.*

Međugorje – proročki glas u pustinji suvremenog svijeta

Nebo je dalo svoj odgovor u Marijnim ukazanjima. Marija je ostavila svoj lik na komu je predstavljena kao majka i Azteka i Španjolaca, kao Majka Milosrđa, u moru ubijanja i ratovanja, prinošenja ljudskih žrtava starim bogovima i božanstvima. Nakon tih ukazanja uslijedio je nezaustavljivi val krštavanja domorodaca tako da je za desetak godina Meksiko postao kršćanskom, katoličkom zemljom. I danas je Marija zaštitni znak cijele jedne nacije, a za nedavnih izbora u Meksiku njihov najpoznatiji pisac Carlos Fuentes izrazio se kako *je izbore dobila Djevica iz Guadalupe*, nakon što je pobijedio katolički predsjednički kandidat.

Iste proročke crte možemo slijediti kod svih potonjih ukazanja, od La Saletta sve do ovodobnih, u Kibehu (Ruanda) i Međugorju. Na oba ta mjesta Marija je pozivala na obraćenje, mir i pomirenje. Znamo što je uslijedilo u Ruandi šest godina od prestanka ukazanja, genocidni građanski rat koji je iza sebe ostavio milijun mrtvih, a vidimo koliki je i kakav učinak međugorskih ukazanja na evangelizaciju svijeta, stvaranje nove, laičke

Nebo je dalo svoj odgovor u Marijnim ukazanjima. Marija je ostavila svoj lik na komu je predstavljena kao majka i Azteka i Španjolaca, kao Majka Milosrđa, u moru ubijanja i ratovanja, prinošenja ljudskih žrtava starim bogovima i božanstvima. Nakon tih ukazanja uslijedio je nezaustavljivi val krštavanja domorodaca tako da je za desetak godina Meksiko postao kršćanskom, katoličkom zemljom.

duhovnosti, rađanje nbrojenih vjerodostojnih molitvenih zajednica diljem cijeloga svijeta u Crkvi. Stoga je nedvojbeno jedno, kako je Međugorje proročki glas u pustinji suvremenog svijeta, glas Neba preko Marije, očitovanje onoga što Duh želi poručiti Crkvi u današnjem vremenu. I može li se nekažnjeno prelaziti preko poticaja Duha koji je vjerni tumač Isusova djela te koji uvodi u puninu Istine o Isusu Kristu?

TRAŽITE VRIJEME ZA DUŠU

Živeći pod neprestanim stresom, pritisnut poslovima i obvezama, čovjek iz dana u dan kao da postaje neizlječivo umoran i neprestano tjeran još više raditi i posjedovati. Tjeskobno zabrinut za svoj posjed, za svoju obitelj, svoje tijelo i zdravlje, postaje nemiran i umoran. I tako se lako dogodi da zaboravi da ima i dušu koja u dubinama vapi da bude prepoznata i nahranjena. Čovjeku je potreban odmor i duše i tijela kako bi mogao živjeti i raditi.

Marija prepoznaje što je u dubinama srdaca njezine djece

U ovom vremenu kad mnogi misle na odmor i odlaze na odmorse Majka Marija poziva na istinski odmor koji je čovjeku potreban. Ona nam pokazuje put i ukazuje na sredstva kako bismo mogli hoditi putem na kojem ćemo se moći odmoriti. Marija, upravo zato jer ljubi majčinskim srcem, prepoznaje što je u dubinama srdaca njezine djece. Govorila nam je: «Molitva je radost. Molitva je ono što ljudsko srce želi. Zato, približite se, dječice, mome Bezgrješnom srcu i otkrit ćete Boga.» (25. studenog 1994) «U molitvi ćete se odmoriti.» (5. srpnja 1984.) «Molite, i onda ćete prevladati i svaki umor. Molitva će vam biti radost i odmor.» (30. svibnja 1985.) «Iskoristite vrijeme odmora i dajte vašoj duši i vašim očima odmor u Bogu. Pronađite u prirodi mir i otkrit ćete Boga Stvoritelja...» (25. srpnja 2001.)

Potrebno nam je uvijek iznova tražiti i otkrivati Boga Stvoritelja naših života. Da

fra Ljubo Kurtović

bismo to mogli, potrebna nam je tišina, šutnja i oslušivanje onoga što nam Bog želi reći. Boga susrećemo u tišini, u šutnji koja još više pojačava našu samoću i čini nas sposobnijima za susret s Bogom.

Bog se objavljuje u lahoru

Poznat nam je susret proroka Ilije s Bogom na brdu Horebu. Prorok Ilija bježi pred Izabelinom prijateljstvom u pustinju. Imao je iskustvo Božje snage i veličine koja se očitovale u ognju kad je na gori Karmel vojevao protiv Baalovih proroka. I u prošlosti se kod sklapanja saveza s narodom na Sinaju u vrijeme izlaska Bog objavio u vihoru, potresu i plamenu. To su bili uobičajeni znakovi aktivne Božje prisutnosti. U takvim znakovima iz prošlosti vjerojatno je i Ilija očekivao Boga i Njegovu snagu. Ali Bog se ne da zatvoriti u naše kriterije i u naša zamišljanja. Bog nas uvijek iznenađuje svojom veličinom, snagom i ljubavlju. Tako je iznenadio i Iliju. Bog nije više bio u vihoru, u potresu a niti

“Kao što pojas prijanja uz čovjekova bedra, tako sam htio da sav moj narod prijanja uz mene..., da budu moj narod, moj dobar glas, moj ponos, moja slava i čast” (Jer 13,11).
To se može u potpunosti primijeniti i na sve ovo što se zbiva u Međugorju. Gospodin nas preko Majke poziva da prionemo srcem i bićem uz Njega. Hoćemo li se privinuti uz Gospodina kao ovo dijete uz svoju majku?

Molite, molite, molite!
Kronicom se i ratovi mogu
zaustaviti.

U blagoj mirnoći, u šapatu blagog lahora očituje se Bog. Blagi lahor označuje događaj koji u jednom trenutku ušutka osobu, stvara u njoj određenu prazninu i tako je pripravlja na slušanje.

u ognju. U šutnji svih glasova objavljuje se Božji glas. U blagoj mirnoći, u šapatu blagog lahora očituje se Bog. Blagi lahor označuje događaj koji u jednom trenutku ušutka osobu, stvara u njoj određenu prazninu i tako je pripravlja na slušanje. Ispražnjuje osobu kako bi Bog mogao ući i zauzeti mjesto ili, bolje, Bog ulazi i uzrokuje prazninu i tišinu. Tada se prorok Ilija pokrio plaštem, što je znak da je iskusio prisutnost Boga točno u onome što je naoko bila potpuna odsutnost Boga! Ponovno se našavši s Bogom, on iznova pronalazi samog sebe i otkriva da nije on, Ilija, koji brani Boga, nego je Bog onaj koji brani Iliju. Oslobođen od Boga, slobodan je oslobađati druge. Obnovljen u susretu s Bogom, Ilija nanovo otkriva svoju misiju. Prije je želio umrijeti. Nije vidio smisla u onome

što je činio. Sada novo iskustvo Boga sve mijenja.

Bog ni danas nije prestao djelovati i govoriti. Zato nam Djevica Marija kaže: «Neka vam u tišini Duh Sveti govori, mijenja vas i obraća». Tek u tišini čovjek može čuti Boga. Božji glas moći ćemo oslušivati tek kad se odrekemo onoga što nas uznemiruje. Da bismo mogli vidjeti na površini vode svoj odraz, najprije je potrebno da se voda smiri. Da bismo doprli do svoje duše, najprije je potrebno pokajati se za svoje grijehе, okajati ih, odbaciti osjećaje krivice, oprostiti i prihvatiti novi život koji nam Bog želi darovati. Da bi se čovjek mogao odmarati, najprije je potrebno načiniti obraćenje. Na odmoru nam valja ostaviti staro i ući u novo. Odmor pomaže čovjeku da se odrekne prijašnjeg

krivog načina života i načini zaokret. Trebamo vidjeti što nam je najvažnije u životu.

Ne umara rad, već život bez reda

Čovjeku je potreban odmor. Istinski odmor dolazi čovjeku iz dubine a ne izvana. Ne umori čovjeka nijedan rad, pa ni onaj najteži. Najviše čovjeka umori život bez reda, različite neumjerenosti i pretjerivanja.

Marija zna da čovjek nema samo tijelo, nego ima i dušu. Varamo se ako mislimo da je samo tijelo umorno i da samo tijelo treba odmarati. Potreban nam je cjelovit odmor. To znači da nije dovoljno odmarati samo tijelo. Mnogi se s odmora vrate umorni pa se moraju odmarati od odmora. To se događa jer se čovjekov duh nije odmorio i napunio Božjom snagom. Potpuni, cjeloviti odmor za dušu, tijelo i duh jest biti u tišini i miru. Prava i istinska tišina nije odsutnost izvanjske buke i zvukova. Prava tišina je mir od grijehа i krivica, sloboda od prljavih i nepristojnih riječi, to je napuštanje crnih misli i loših planova. Cjelovit odmor nastaje tada kada odlučimo biti plemeniti i svima opraštati. Kada se pokajemo za grijehе i odlučimo drugačije živjeti.

Odmor je susret s vlastitom dušom

Isus nas poziva: «Dodite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.» (Mt 11, 28) «Ako je tko žedan neka dođe k meni! Neka pije koji vjeruje u mene.» (Iv 7, 37) Odmor je molitva Duhu Svetom da pomogne duši, da On sam dođe i utješi naše srce, da nas obrati i mijenja. Odmor su oni trenutci kad se združujemo s Bogom koji planira i u svojoj ruci drži naš život. Odmor je zapravo susret s vlastitom dušom. Zato su nam potrebni trenutci u kojima ćemo zastati kako bi nas naša duša stigla i susrela. Odmor nije nerad. Odmor je rad srca i duše. Kod odmora dopuštamo duhu da nas ojača i ispuni. Zato: na odmoru se odmarati od Boga i od molitve i Duha Božjega znači vraćati se s odmora još umorniji i opterećeniji.

Majka Marija poziva nas, svoju djecu, da tražimo vrijeme za dušu i prostore tišine kako bi Duh Sveti mogao u nama odmoriti sve što je umorno, iscijeliti ono što je ranjeno, ojačati što je slabo. Ako sebe istinski ljubimo, onda ćemo poslušati riječi i poziv Majke Marije koja nam ni danas ne prestaje govoriti, u ljubavi nas pozivati i trpjeti zbog nas i za nas.

Neka nas Duh Sveti svojim svjetlom i snagom pohodi u našim životima kako bismo doživjeli istinski odmor i mir koji Bog daruje.

MEĐUGORJE JE ČUDESNI BOŽJI ZAHVAT

Prvi dani za mene su bili dani u kojima sam stekao uvjerenje da je istina ono što se ovdje događa, da vidioci govore istinu. Kako sam povjerovao tih prvih dana, tako vjerujem i danas — nikada nisam posumnjao da je ovdje

Bog na djelu. Oni koji kažu da vide Gospu, govore istinu.

Razgovarao Krešimir Šego

Fra Petre, što je za vas Međugorje?

Sama riječ Međugorje kaže jako puno, ne samo meni nego ljudima u čitavom svijetu. Župa Međugorje je milosni izvor nastao prije dvadeset pet godina, pravo pravcato čudo. Međugorje je čudesni Božji zahvat, milosni zahvat koji traje tako dugo zahvaljujući ukazanjima i svemu što se ovdje događa. Međugorje je za mene stvarno mjesto gdje se osjeća velika nazočnost Božja. Tu se na poseban način osjeća brižna ljubav Majke, Kraljice Mira. Međugorje je za mene mjesto žarke molitve i potresnih obraćenja; to je mjesto velikih čudesnih ozdravljenja, to je mjesto iz kojega se ljudi vraćaju, kako kažu, kao novi ljudi. I tako bismo satima mogli govoriti što

je zapravo Međugorje danas, a da ga do kraja ne iskažemo.

Kad ste prvi put čuli za Međugorje i gdje ste se tada nalazili?

Za Međugorje sam čuo nekako u vrijeme kad sam postao svećenik. Znao sam da je u toj župi napravljena velika crkva, a mnogi su se pitali čemu tolika crkva. Čuo sam isto tako da je jedan samouki slikar napravio neku sliku – naslikao je Gospu iznad same crkve. Kad sam, godinama kasnije, bio u Međugorju i pitao slikara je li ikada mogao zamisliti nešto takvo kao ukazanja, odgovorio je da o tomu nikada nije ni razmišljao, čak ni sanjao. Ali eto Bog mu je dao tu ideju, pa se

mi možemo pitati je li to slučajnost. Kod nas katolika vjernika nema slučajnosti, mi znamo da Bog sve vodi i svime upravlja.

Počeo sam ispovijedati čim je počeo večernji molitveni program

Kad su počela ukazanja prva dva tri-dana nisam mogao doći. Bio sam kapelan u Tihaljini, a crkva u Tihaljini udaljena je točno 33 km od međugorske crkve. Nakon toga svaki sam dan dolazio ispovijedati i ti prvi dani za mene su bili dani u kojima sam stekao uvjerenje da je istina ono što se ovdje događa, da vidioci govore istinu. Kako sam povjerovao tih prvih dana, tako vjerujem i danas, nikada nisam posumnjao da je ovdje Bog na djelu. Oni koji kažu da vide Gospu – govore istinu.

Kad ste prvi put bili u Međugorju?

Bilo je to treći dan, završio sam krizmanicima vjeronauk i otišao u Međugorje. Kad sam, kasnije, svoga župnika pitao što misli o onome što se događa u Međugorju odgovorio je da ne može kazati ništa osim da se ljudi ispovijedaju, mole, svakodnevno dolaze. Ništa ne može tako snažno privlačiti do Božji poziv, tako mi je odgovorio. Ne može biti nešto uobičajeno, svakodnevno, što ljude tako snažno privlači predati svoje živote u Božje ruke, kao što se tih dana događalo u Međugorju.

Za svoga prvog dolaska u župu Međugorje navečer sam u župnom uredu sjedio s jednim svećenikom koji mi je kazao da želi vidjeti neke od vidjelaca, pa sam pošao i ja. Tada smo sreli Ivanku i Vicku. Ostavljale su dojam divnih osoba, divnih duša. Svećenik s kojim sam bio s njima je razgovarao, a ja sam samo šutio, gledao i slušao.

«Vi ste vidjeli Gospu – je li to istina?», pitao ih je. «Jest, vidjele smo Gospu, istina je», obje su odgovorile. «Pa što vam ona kaže?» «Kaže da je Blažena Djevica Marija, da je došla da nam pomogne, da vjerujemo, da je naša majka, da nas jednom želi povesti u raj...» «Pa jeste li vi kad sanjale da bi vidjele Gospu?» «Ama ne, da je nama netko rekao da ćemo vidjeti Gospu, rekle bismo da su to priče za malu djecu, nismo mi dostojne toga.»

To je moj prvi susret s vidiocima. Nakon tih dvadesetak minuta provedenih s djecom, kolegi svećeniku sam, na povratku u župni ured, kazao da vjerujem kako djeca govore istinu. Nisam vidio razloga da bi oni nešto izmišljali ili da je posrijedi neki medij, neka zavedenost, prijevara ili nešto slično.

Kad ste prvi put otišli na Brdo ukazanja?

U prvu nedjelju nakon 24. lipnja bio sam na Brdu za vrijeme ukazanja, ali sam kasnije uglavnom svoje vrijeme provodio ispovijedajući. Počeo sam ispovijedati čim je počeo večernji molitveni program u crkvi. Svaki put kad sam išao u Međugorje, u crkvu, pregledali su nas i zapisivali registarske brojeve automobila.

Svakodnevno smo kontrolirani

Jedanput, onih dana u početku, nosio sam napisanu propovijed za slučaj da trebam zamijeniti međugorske fratre. U propovijedi sam koristio citate kardinala Stepinca, u njima je govorio o tome kakvi moraju biti mladi svećenici koje je zaređio. Tu sam propovijed imao na Veliku Gospu, a kako rekoh imao sam je u pripremi ako bih ja trebao u Međugorju slaviti sv. Misu. Kad je fra Jozo bio uhićen, policija je svaki dan kontrolirala sve koji su dolazili. U mene su našli knjigu o Gospi. Među onima koji su nas prebirali bio je i jedan musliman, zadužen za knjige i novine. Uzeo je knjigu i upitao me kakva je to knjiga. Odgovorio sam da je riječ o knjizi koja govori o štovanju Gospe. Propovijed koju sam vam spomenuo nalazila se u knjizi, u stvari skica i citati kardinala Stepinca. Taj je inspektor uzeo knjigu s napomenom da

prati sve vjerske knjige, pa će i nju pročitati, jer, nadodao je, takvu još nije čitao. Bilo je to staro izdanje knjige dalmatinskog provincijala fra Jerke Bakotina. Odgovorio sam da slobodno uzme i čita knjigu. Vratio mi ju je navečer, uz napomenu da je to dobra knjiga. Kad sam ga upitao je li mu se svidjela propovijed, odgovorio je da je dobra, ljudski napisana. Ostao sam iznenađen. Meni su stalno bile na umu riječi kardinala Stepinca, u kojima govori: Budite čvrste vjere, čvrsti poput Velebita, ne dajte se lomiti ni od koga, morate biti neustrašivi, od vas se kao svećenika traži to i to, ako trebate trpjeti, pa i umrijeti za svoju vjeru, morate to učiniti. Bilo je takvih susreta više, no ja sam bez oklijevanja nastavio dolaziti.

Kad ste premješteni u Međugorje?

Kad su ukazanja počela, kako rekoh, bio sam na župi u Tihaljini. Premještaj sam dobio nakon tri godine i u župu Međugorje za kapelana sam došao 1984.

Kako ste često iz Tihaljine dolazili u Međugorje?

Svaki dan sam dolazio ispovijedati. Išao sam sa svojim župnikom fra Nedjeljkom, a on je govorio kad god možemo ići pomagati, ići ćemo. Bogu hvala, Tihaljina nije velika župa, pa nije bilo previše posla, i mogli smo popodne ići u Međugorje. Polazili smo oko pet sati, te po dolasku ispovijedali. Takav je bio, osim rijetkih izuzetaka kada smo imali obveze u župi, naš svakodnevni program.

Sigurno ste se onaj dan kad ste čuli za ukazanja te kad ste susreli vidiocima i narod u molitvi, zapitali: Bože moj, Gospe moja, kako to da si nas izabrala?

O tome sam i puno razmišljao i puno pisao. I sada se vraćam na riječ slučajnost. Ne znam je li slučajnost da sam baš u to vrijeme, tjedan ili dva prije ukazanja, od jednog svog prijatelja naručio nekoliko knjiga, sedam ili osam, zagrebačkog svećenika Suknara, o Velikom znaku. U tim knjigama autor opisuje sva ukazanja, priznata i nepriznata od Crkve. Čitao sam o Gospinim ukazanjima u Lourdesu, Fatimi, Parizu... To sam čitao i u to vrijeme se pronijela vijest o ukazanjima ovdje. Pomislio sam: To je zbilja jedan veliki dar našem narodu, našem patničkom i mučeničkom narodu. Tolikim smo žrtvama kroz povijest plaćali svoju slobodu, žrtvovali se, pa mislim da smo zaslužili da Gospa nama dođe. Prva moja pomisao na vijest o ukazanjima bila je: Pa to je nagrada za sve što smo

pretrpjeli za svoju vjeru. Toliki su ljudi, toliki svećenici umrli za našu vjeru, pa sam sve to shvatio kao dar Neba.

Kraljica Mira je kazala da će komunizam nestati

Posebno bih istaknuo jednu zgodu. Kad je jedanput kod nas u Tihaljini bila vidjelica Mirjana – župnik je u to vrijeme bio fra Klemo i on bi vidiocima često pozvao u Tihaljini, da se «izvuku» iz vreve, od naroda, da se odmire – Mirjana je u mene vidjela slike iz hrvatske povijesti, kralja Tomislava i druge. Tada mi je Mirjana iznenada rekla da je pitala Gospu kad će doći naša država, na što je Gospa odgovorila da će to biti uskoro. To je bilo deset godina prije nego što se to dogodilo, prije nego je Hrvatska postala nezavisna.. Kazala je i to da je Gospa rekla kako će biti rat, a nakon toga će doći sloboda, slobodna Hrvatska. Rekla je i to da će nestati komunizma. Ostao sam bez daha, bez riječi. Je li to moguće! Nisam je imao snage ništa više pitati. Nakon toga oni su morali otići natrag u Međugorje, a ja sam taj isti dan također otišao u Međugorje, nisam mogao čekati. Iza ukazanja pristupio sam Mirjani i rekao joj: «Mirjana, znaš li ti što si mi rekla. Ja još nisam došao k sebi, da će nestati komunizma, da će Hrvatska biti slobodna; spominjala si i rat.»

Odgovorila je: «Ja sam ti rekla, o tome ne mogu više govoriti, ali to će biti.»

Kad sam je upitao je li o tome razgovarala s drugim vidiocima, odgovorila je da jest, ali da o tome ne može više govoriti.

Dakle, riječ je o proročanstvu vidjelice Mirjane koje se ostvarilo i mislim da je jedno od najvažnijih u dvadeset pet godina ukazanja. Nakon deset godina dobili smo hrvatsku državu, koja je proglašena točno u vrijeme ukazanja, na 25. kad Gospa daje svoju poruku. Kad sam pitao neke naše parlamentarce kako to da je upravo u to vrijeme proglašena Hrvatska, odgovorili su da je to slučajno, da ništa nisu znali o Gospinoj poruci.

Gospa je dar našem narodu, ali je dar i cijelome svijetu

Ukazanja su se proširila takvom brzinom po svijetu, da je i to jedno čudo. Gospa je prihvaćena najprije u župnoj zajednici, a onda i diljem svijeta; ljudi su diljem svijeta prihvatili Gospinu poruku i pitali se je li to moguće. Mnogi su mislili da je Bogu sve moguće, pa zašto onda ne bi bilo moguće da se Gospa ukaže u Bijakovcima, u župi Međugorje. Prvi dani bili su odlučujući za sve što će

SAKRAMENT ISPOVIJEDI (7.)

ISPOVJEDNIK JE DUŽAN BITI
VJERAN UČITELJSTVU CRKVE

dr. fra Ivan Sesar

Prije svega, služitelj sakramenta pomirenja – ispovjednik – uvijek mora imati na umu da on predstavlja Kristovu osobu, tj. da djeluje u Njegovo ime «in persona Christi» (usp. *Presbyterorum ordinis*, br. 12). Sv. Pavao ističe: Kristovi smo poslanici... Umjesto Krista zaklinjemo: dajte pomirite se s Bogom (2 Kor 5,20). Blagopokojni papa Ivan Pavao II. u svom govoru ispovjednicima, komentirajući ove Pavlove riječi, ističe: «Što više, želio bih reći da svećenik, u otpuštanju grijeha, ide dalje od te, premda uzvišene, službe Kristova poslanika: on gotovo dostiže mistično poistovjećivanje s Kristom» (Ivan Pavao II., *Sakrament pokore*, Sedam govora i jedno apostolsko pismo Ivana Pavla II., Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1997., str. 32).

U tom duhu *Katekizam Katoličke Crkve* nas uči da svećenik nije gospodar, već službenik Božjeg praštanja i stoga se treba sjediniti s Kristovim naukom i ljubavlju. On mora imati prokušano znanje o kršćanskom vladanju te iskustvo ljudske stvarnosti; treba ljubiti istinu i biti vjeran učiteljstvu Crkve (usp. br. 1466).

Dakle, iz već rečenog razvidno je da svećenik – služitelj sakramenta pomirenja nikada ne djeluje u svoje osobno ime – on je uvijek službenik Crkve. Logično je da kao

Svjestan koga predstavlja i u čije ime podjeljuje odrješenje, svećenik mora s potpunom ozbiljnosti i odgovornosti pristupiti tome činu. Vršeci učiteljsku službu koja je povezana s njegovim kanonskim poslanjem ispovjednik ima obavezu usmjeriti pokornika na pravi put te mu dati točne odgovore na pitanja prema nauku crkvenog učiteljstva, ostavljajući po strani svoje osobno mišljenje i prosudbe.

svjestan u podjeljivanju sakramenta pomirenja mora vjerno prijanjati uz učiteljstvo Crkve i uz odredbe koje je donijela mjerodavna crkvena vlast (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 978 § 2).

Ispovjednik u ispovijedi ne može iznositi svoje osobno mišljenje niti donositi prosudbe po vlastitom nahođenju – on je *delegat* Krista i njegove Crkve i zato ima obavezu autentično prenositi i zastupati njezin službeni nauk.

Vrlo je opasno ukoliko svećenik umjesto službenog nauka Crkve u ispovijedi naučava svoj vlastiti nauk i donosi svoje vlastite prosudbe.

Prema mišljenju mnogih moralista i teologa takvo ponašanje moglo bi unijeti zabunu kod onih koji se ispovijedaju jer bi se moglo dogoditi da kod dva ispovjednika doživi posve oprečno tumačenje svoga grijeha, što je nedopustivo i za duhovni život vjernika vrlo opasno.

Svjestan koga predstavlja i u čije ime podjeljuje odrješenje, svećenik mora s potpunom ozbiljnosti i odgovornosti pristupiti tome činu. Vršeci učiteljsku službu koja je povezana s njegovim kanonskim poslanjem ispovjednik ima obavezu usmjeriti pokornika na pravi put te mu dati točne odgovore na pitanja prema nauku crkvenog učiteljstva, ostavljajući po strani svoje osobno mišljenje i prosudbe.

Ukoliko se dogodi da svećenik nije u stanju odgovoriti na određeno pitanje, u tom se slučaju preporučuje da u poniznosti zamoli penitenta da dođe drugi put, dok on bolje ne prouči pitanje ili ga uputi svećeniku stručnjaku iz područja na koje se pitanje odnosi.

Dakle, nedopušteno je da svećenik zbog vlastite oholosti ili nemarnosti improvizira odgovore na pitanja koja mu nisu jasna ili na njih, iz bilo kojih razloga, ne zna odgovor.

Imajući u vidu osjetljivost i veličinu ove uzvišene službe koju nam je Krist povjerio na sam dan svojega uskrsnuća – ukazujući se apostolima reče: «Mir vama! Kao što mene posla otac tako i ja šaljem vas». Poslije tih riječi dahne u njih i reče im «Primitite Duha svetoga! Kojima oprostite grijeha, oprošteni su im, kojima zadržite, zadržani su im» (Iv 20, 21-23) svećenik je dužan svakodnevno produbljivati svoje znanje i vjerno proučavati dokumente Crkve kako bi što vjernije ispunio zadaću koja mu je povjerena.

Ne treba zaboraviti da svećenik, poslije uzvišenosti euharistijskog slavlja, u dijeljenju milosti i opraštanja vjernicima u sakramentu ispovijedi vrši najuzvišeniji čin svoga svećeništva te u njemu, mogli bismo reći, ostvaruje samu svrhu.

Nastavlja se

OBUČENA U SUNCE

1. studenoga 1950. papa Pio XII. je proglasio dogmom Katoličke Crkve da je Marija, Majka Gospodinova, tijelom i dušom uznesena na nebo. Djevičino uznesenje znači da je ljudska narav uzdignuta do položaja višeg od položaja svih besmrtnih duhova. Marija je uzdignuta iznad svih anđela i arkandela, a zasluge ove jedne jedine Žene nadmašuju sve zasluge svetaca. No Marijina uloga nije okončana njezinim slavnim uznesenjem. Njezino poslanje nije dovršeno. Ono se nastavlja do konca svijeta.

dr. fra Ivan Ivanda

Premda je sada njezino zemaljsko vrijeme smješteno u vječnost, a njezina egzistencija dovršena i proslavljena, ona nastavlja biti najodličnije «sredstvo u Božjim rukama». Kao što je na zemlji dopuštala da Bog iz svoga vječnoga vremena određuje njezino zemaljsko vrijeme, tako i sada iz nebeske slave pomaže nama da i mi svoje vrijeme prepuštamo Božjem kvalitativno-sadržajnom određivanju. Marija je sve primala od Boga, u punini, i svaki je trenutak njezina života prožet milošću. Stoga je «milosti puna» i kao takva zavrjeđuje iznimne povlastice koje nisu dane nijednom drugom stvorenju. Mi smo grješno zatvoreni u svoju konačnost i prazninu svoga vremena – odsutnost Božje punine – pokušavamo ispuniti na razne, ali često neplodne načine.

Marijin je život u vremenu po svojoj najdubljoj biti već vječni i neprolazni Božji život, jer je njezino primanje odozgor bezgrješno, a to znači zaokruženo i cjelovito. To ne znači da je život Bezgrješne Djevice «zemaljski uzavičajen», tj. smiren i bez napetosti, nego je «dramatički eskponiran», jer ona rađa plod za vječni život iz djevičanske čistoće raja, ali iz bolova vremenitosti i «pustinje» (Otk 12,6). Marija je *apokaliptička Žena*. «Veliki znak na nebu», «Žena obučena u sunce» rađa u bolima i strahu svoje Dijete, jer «Crveni zmaj prijete da ga proguta». Nakon njegova Uzašašća ona u bolima rađa i njegovu braću i sestre – svoju djecu – a to je upravo vrijeme progonâ, vrijeme velike nevolje u kojemu mi živimo, u kojemu živi i Žena. Protivnik nema vlasti nad njom. Egzistencija Crkve se do konca svijeta odvija upravo između Zmajeva bijesa i Marijine pomoći. Đavlov je bijes na Crkvu tako velik upravo zbog toga što ništa ne može protiv Marije. Ona priteče u pomoć onima koji su obilježeni posljedicama grijeha, čije se «ja» protivi pozivu na nasljedovanje Krista, koji ga svjesno odbacuju i podliježu utjecajima Zloga. Ova «Mater purissima» je svakom pojedinom vjerniku zajamčen uzor neokaljane egzistencije služenja iz ljubavi, ali istodobno do konca svijeta ostaje «Mater dolorosissima», jer je u jedinstvu s Duhom Svetim koji jeca s patničkim srcima. Ona je stalno pod križem: Ovdje je zajedno sa svim grješnicima, u neprekidnoj brizi za njih. Jer samo se pod križem – u čistoj ljubavi – događa i uvijek će se događati preobrazba grijeha i osude koju sa sobom povlači u milost spašenosti.

Čas Marijina uznesenja je čas njezina osobnoga dovršenja u Bogu. I u svome dovršenom liku Marija zadržava obilježje *služenja*. Njezino tjelesno-duševno uznesenje na nebo nije samo kraj njezina zemaljskog života, nego istodobno i susret s obličjem slave Otkupitelja svijeta. On joj se pokazuje kao izvor njezine vlastite bezgrješnosti i njezina dovršena lika, a istodobno i kao njezin plod, jer proslavljeni Sin ima svoje izvorište u njoj s obzirom na

>> svoje sada već proslavljeno čovječstvo. Ako Mariju i u njezinu tijelu Sin prima u nebu – kako nam to zorno predočuju brojni prikazi njezina uznesenja – ona sada nije neka druga od one koja je Njega primila s neba na zemlji. Njezina nazaretska da-riječ uključivala je potpunu raspoloživost za Boga. Cilj i vrhunac ove raspoloživosti je sada u nebu. Ovdje, u ovoj točki, nastaje jedinstvo ispunjenja: Sin prima Mariju, Marija prima Sina, od zemlje prema nebu i od neba prema zemlji. Ovo primanje nije u sebi zatvoreni krug zajedništva i ljubavi, nego je događaj koji je *milosno otvoren za čitavo čovječanstvo* i usmjeren na njegovo dovršenje u Kristu. Marija je Službenica, Pomoćnica, i ona je to čak i kao Kraljica, jer onaj tko je okrunjen prima kraljevsku čast i teret. Proslavljena kod Boga kao Kraljica neba i zemlje, Marija sa svojim zemaljskim životom postaje ne samo uzor i mjerilo svakog nasljeđivanja Krista, nego ona i u odnosu na Kralja zadobiva punomoć i ovlast: *zagovor* i *posredovanje milosti*. Svatko tko ljubi ima punomoć da ono što je primio od Boga, «svoj posjed», namijeni za druge, potrebne (*«communio sanctorum»*). Ona koja je najviše ljubila, ima tu punomoć u najvećoj mjeri. Sveci, a ponajprije Marija, imaju svoju vlastitu stvorensku plodnost. Ta plodnost je nesebična i uvijek otvorena za druge. Plodnost zagovora nije izvanjska, nego je *nutarnji uteg* koji, stavljen na vagu nečijeg života, može taj život usmjeriti prema Bogu, odnosno spasenju. Bog ga kao takvog prihvaća i uvažava. To znači da i Marijino dovršenje kod Boga posve stoji u službi ljudima i – u obliku zagovora – zadobiva težinu za samoga Boga.

Marija je zdrava jezgra Crkve. Njezin je uzor i tip. To ne znači da je ona isto što i Crkva, ali ona ima povlašten položaj i prednost u odnosu na nas, jer je potpuno ostvarila svoju osobnu da-riječ Bogu, a mi je tek trebamo ostvariti u svojoj grješnoj manjkavosti. Marija je *mjerilo istinske crkvenosti*, ne neka naša vlastita (reducirana) mjera ili neka neobvezujuća uopćenost. Drugim riječima, Marija je *uzor naše vjere*. Vjere koja prolazi kroz kušnje, tmine i sumnje. Vjere koja je ugrožena i smrtno bolesna. I Marija se suočavala s brojnim protivštinama zemaljskog života. Zajedno sa svojim Sinom sudjelovala je u djelu spasenja svijeta. Njezina je životna borba završila proslavljenjem njezine bezgrješne duše i djevičanskog tijela. «Nebeska domovina sja blještavije jer je osvijetljena sjajem njezine djevičanske svjetiljke» (sv. Bernard). Žena obučena u sunce sada pomaže nama u našoj zemaljskoj borbi. Svjetlo ove svjetiljke o kojoj govori sv. Bernard ne osvjetljava snažnije samo nebo, nego i naš svijet. Jer, Žena obučena u sunce je Kraljica i neba i zemlje.

ČOVJEK U SLUŽBI PORUKE

dr. fra Ivan Dugandžić

U SPOMEN NA FRA SLAVKA BARBARIĆA

Fra Slavko je kao neumorni glasnik mira proputovao cijeli svijet povezujući međusobno one kojima je bila potrebna pomoć s onima koji su bili spremni pomoći nošeni vjerom i ljubavlju prema Gospi.

Prepoznata poruka

U današnjem svijetu medija neprestanice smo izloženi bezbrojnim porukama. Otvorimo li novine, neminovno ćemo se suočiti s nemuštim uvjerenjima i prozirnim obećanjima političara, s neuvjerljivim pozivima sindikalista da se nešto učini za one bez posla i kruha, s nestrpljivim upozorenjima zaštitara okoliša na ono što svijetu prijete od bezobzirnog zagađivanja prirode i nezasićenog korištenja prirodnih bogatstava. U tisku se susrećemo i s praznim razmetanjima sumnjivih duhovnih gurua na koja nasjedaju lakomisleni ljudi, s taštinom nabijena govora zabavljača i športaša, ali i sa zdvojnim jadicovanjem roditelja zbog zastranjenja vlastite djece. To je samo mali isječak slike svijeta u kojem se krećemo i koji nam trajno odašilje svoje poruke. Sve to katkada djeluje zbujujuće i teško se snalazimo u toj šumi glasova i poruka što nas neprestance zapljuskuju. Jednostavno ne znamo kome i što vjerovati.

Sve je to još složenije kad nam poruke dolaze s najmoćnijeg od svih medija, s televizije. Tamo, osim što čujemo poruku, vidimo i njezina odašiljatelja, pa smo u prilici suditi ne samo o sadržaju riječi već i o uvjerenosti čovjeka koji nam govori. Tako smo na dvostrukoj kušnji: vjerovati poruci zbog osobe koja iza nje stoji ili možda ne vjerovati ni jednom ni drugom? Mora se priznati da su neke poruke odaslane najbiranijim riječima i dobro naučenom govorničkom tehnikom, a ipak nas ostavljaju ravnodušnima; druge nam upućuju ljudi lijepo obučeni i uglašeni, ali nas ni one ne pokreću. Ima i onih koje su popraćene duhovitošću i šarmom, pa ipak nas ostavljaju hladnima. Ljude koji nam upućuju poruke s cinizmom i prezirom počinjemo polagano sažalijevati, a katkada i prezirati.

Samo u rijetkim slučajevima prepoznajemo kako su govornik i njegova poruka jedno,

kako riječ dolazi iz stvarnog uvjerenja osobe i kako je upućena čovjeku kojega uvažava kao osobu i s njim ima plemenite ciljeve, pa joj počinjemo vjerovati i otvarati joj se. Prepoznajemo da u tom slučaju čovjek nije samo puki prenositelj, već svjedok svoje poruke. Zato u takvim prilikama počinjemo osjećati kako se u nama javljaju plemeniti osjećaji, oslobađa se pozitivna energija, spremni smo se pokrenuti i nešto dobro činiti. Poruka je tako postigla svoj cilj i polučila učinak.

Svatko tko je proteklih dvadeset pet godina svratio u Međugorje mogao je od mnogih čuti Gospine poruke i u manjoj ili većoj mjeri shvatiti njihov sadržaj. Ipak, nitko nije na tako uvjerljiv način suočavao hodočasnike s tim porukama kao što je to činio fra Slavko

Kamen izlizan od brojnih hodočasnčkih koraka

Barbarić. Nije to bio plod neke njegove posebne govorničke vještine ili pametnog izlaganja, već uvjerljivosti njegove osobe. Već samom svojom pojavom i shvaćanjem svoje svećeničke službe fra Slavko bijaše svakom tko ga je slušao snažna i uvjerljiva poruka: U svom asketskom izgledu, u miru kojim je zračio, u širini kojom je prihvaćao ljude te u spremnosti slušati njihove potrebe. A sve to bijaše posljedica njegova davno započetog hoda s Gospinim porukama i plod njihova ostvarivanja u vlastitom vjerničkom i svećeničkom životu.

Gabriele Kuby, Njemica koja je u Međugorju doživjela svoje obraćenje i potom napisala zapaženu knjigu pod naslovom «Moj put k Mariji», u toj knjizi vrlo trijezno i odmjerno iznosi dojmove svoga prvog susreta s fra Slavkom, u vrijeme dok je još uporno tražila put k Bogu. Opisujući trosatni večernji program u međugorskoj crkvi, ona će zapisati: «Posljednji, treći sat na djelu je p. Slavko. Kao znak svoga svećeništva on na kraju Mise od jednog od brojnih koncelebranata uzima zelenu štolu, podiže svoj kapuč, stavlja štolu i s ispruženim rukama moli za ozdravljenje i blagoslivlje nabožne predmete. Mene pritom obuzima osjećaj da se tu doista zbiva nešto stvarno, da bi svećenici mogli biti važna spojnica između neba i zemlje.» Osjećaj ju nije varao. Slavko je doista svojim nesebičnim svećeničkim djelovanjem bio spojnica između neba i ljudi koji traže Boga. Stupajući pred

hodočasnike da im navijesti poruku, on sam bijaše poruka, jer bijaše svjedok.

Od čuđenja do prihvaćanja

Biblija je puna svjedočanstava kako Bog u određenim okolnostima povijesti spasenja iznenađuje ljude i kako ih suočava s poslanjem kojemu se oni ne smatraju doraslima. Da bi uopće mogao djelovati među ljudima i za ljude, Bog se naime mora poslužiti ljudima takvima kakvi jesu, sa svim njihovim manjkavostima i nedostatcima. Zato je uvijek prva reakcija pozvanih čuđenje i nevjerica: «Zar baš ja?». Mojsije ne vidi kako bi on mogao uvjeriti moćnog egipatskog faraona da pusti njegov narod na slobodu, Izaija se ne smatra dovoljno čistim da svom narodu navijesti riječ Božju, a Jeremija misli da je premlad i neiskusna. Ilija je u jednom trenutku uvjeren da je na kraju sa svojim silama, a Pavao kao progonitelj također iznenađeno pita što mu je činiti. No svi oni, a i brojni drugi, prihvaćaju Božje obećanje da će on sam biti s njima, otvaraju se njegovoj poruci i pružaju Bogu priliku da djeluje po njima. Do tog odlučnog trenutka susreta s Bogom i njegovim zahtjevom nitko od tih ljudi nije bio svjestan što sve čovjek može ako se osloni na Boga, a još je manje bio svjestan dubine stvarnosti u koju se Bog može zaputiti s čovjekom. A jedini preduvjet za to jest da čovjek iziđe iz svoga dotadašnjeg svijeta i da se dade povesti prema tom novom iskustvu s Bogom.

To je lijepo opisao H. Hesse na primjeru Siddharte, sina jednog indijskog brahmana koji, nakon brojnih poroka u koje je bio zapao, traži mir i istinu života. Dolazi tako do velike rijeke preko koje ga prevozi stari splavar Vasudeva i zatim ga ugošćuje u svom domu. Cijelu večer Siddharta mu pripovijeda o svojoj prošlosti, a Vasudeva ga sluša s velikom strpljivošću i pozornošću. Ugodno iznenađen da ga nije izgrdio zbog njegova lošeg života nego ga je samo pažljivo slušao, on na kraju s divljenjem zaključuje: «Rijetki su ljudi koji znaju slušati». Mudri splavar mu na to uzvraća: «I ti ćeš to naučiti, ali ne od mene. I mene je oslušivati naučila velika rijeka, od nje ćeš i ti to naučiti. Gledaj, već si nešto od nje naučio, težiti za dubinom, uranjati u tišinu.»

Svi ljudi koji su bili suočeni s nekom velikom porukom morali su prije svake aktivnosti oslušivati sami u sebi jeku te poruke i tražiti dubinu iz koje ona dolazi. Drugim riječima, morali su se ozbiljno okrenuti Bogu koga su dotad možda tek površno poznavali i shvaćali. Ivan Krstitelj se prije svoga nastupa povlačio u samoću pustinje, ne bojeći se ni njezine ku-

šnje, samo da bi jasno razabrao volju Božju. Isus često prekida svoje djelovanje, ostavlja okupljeni narod i povlači se u osamu, kako bi mogao oslušivati Očev glas. Pavao, doživjevši pred Damaskom raspetog Isusa iz Nazareta kao Uskrslog i Proslavljenog koji mu oprašta prošlost progonitelja i poziva za svoga apostola, također odlazi u pustinju, gdje provodi gotovo petnaest godina, prije nego će sve to početi u javnosti propovijedati.

Došavši u Međugorje kratko nakon početaka ukazanja, fra Slavko je u početku, kao i svi drugi svećenici, reagirao s čuđenjem i nevjericom. Kao novopečeni doktor teologije u Freiburgu, u Njemačkoj, naučio je na sve gledati kritički, što je u ovom slučaju moglo biti samo od koristi. S druge strane, vidioci kao jednostavna i nepoučena seoska djeca nisu na nj mogli djelovati nimalo uvjerljivo da bi odmah prihvatio njihove tvrdnje. Trebalo je svakako ozbiljno uzimati i prijetnje koje su dolazile od komunističkih vlasti. No sve to nije u Slavku ni u jednom trenutku dovelo u pitanje njegov vjernički stav i otvorenost Bogu. U svemu tome on je ponajprije bio vjernik koji sluša, ali i kritički prosuđuje, ne bježeći od odgovornosti.

Slavko nije isključio mogućnost Božjeg djelovanja zato što mu odmah nije baš sve bilo jasno. Nije prezreo vidioce zato što su mu bili neuvjerljivi, nego je ozbiljno uzeo u obzir to što su kompetentne osobe u međuvremenu potvrdile da ne lažu i da nisu bolesni. Iz toga se fra Slavku nametnuo logičan zaključak da djecu treba zaštititi i pomoći im da sami izdrže svoje poslanje koje nije bilo lako. On pogotovo nije ustuknuo pred bilo kakvim prijetnjama vlasti kojima nije bilo do istine, već samo da se sve zataška i tako onemogućiti okupljanje naroda. Slavko je u molitvi tražio jasnoću, uz spremnost na sve moguće posljedice. On se odlučno i jasno stavio Bogu i Gospi na raspolaganje, započevši tako svoj osobni put s tim događajima, na kojemu će kasnije godinama susretati mnoge i biti im učitelj i suputnik. Upravo tako, učitelj i suputnik, jer fra Slavko je one koje je učio uvijek preticao svojim molitvama, prednjačio svojim postom, hodočašćenjem na Brdo ukazanja ili Križevac, klanjanjem pred Presvetim ili pred križem. U svemu tome bio je dosljedan i neumoran. I zato je bio uvjerljiv kao što su uvjerljive poruke koje su ga oblikovale, s kojima je trajno rastao i koje je zato tako uvjerljivo tumačio. On je trajno oslušivao dubine iz kojih su te poruke dolazile i zato je imao snage slušati ljude i tražiti odgovore na njihova pitanja.

Svršetak u sljedećem broju

U lipnju 1981. šestero mladih u jednom selu bivše Jugoslavije ustvrdilo je da su vidjeli Gospu. Od tada su milijuni osoba iz cijeloga svijeta posjetili to mjesto.

MEĐUGORJE, “MISTERIJ” KOJI TRAJE 25 GODINA

Piše Lorenzo Rosoli

Preveo fra Dragan Ružić

Desetci tisuća hodočasnika u malom hercegbosanskom središtu za obljetnicu prvog navodnog ukazanja. Govori mariolog Stefano De Fiores

Desetci tisuća hodočasnika – mnogi došli iz Italije – okupili su se između subote i nedjelje kako bi proslavili 25. obljetnicu od prvoga od navodnih ukazanja Marije “Kraljice Mira” u tom hercegbosanskom mjestu. Događanje koje je počelo 25. lipnja 1981., privuklo je od tada u srce bivše Jugoslavije milijune osoba iz čitavoga svijeta, dok još danas troje od šestero vidjelaca tvrde da imaju “viđenje” svake večeri, bilo gdje da se nalaze. Koje je stajalište Katoličke Crkve o Međugorju? Kojim očima gledati na mnoštvo muškaraca i žena koji se ondje s poštovanjem obraćaju “Kraljici Mira”? Proširujući opseg razmišljanja: zašto se Marija, u tijeku povijesti, u različitim vremenima i mjestima ukazuje? A potom: što činiti u mjesnim zajednicama kako bi se njegovala prava

marijanska pobožnost? O tom razgovaramo s ocem Stefanom De Fioresom, monfortancem, predavačem mariologije na Papinskom sveučilištu Gregoriana i jednim od najpouzdanijih učenjaka u tim pitanjima. “Spram navodnih Marijinih očitovanja Crkva postupa ovako – objašnjava De Fiores – Na prvom mjestu ustanovljuje se biskupsko povjerenstvo, koje ispituje videoce i svjedoke. Tako je učinio za Međugorje ondašnji mostarski biskup Pavao Žanić. Kada, međutim, događaj poprimi zanimanje koje prelazi preko mjesnih i nacionalnih granica, ustanovljuje se novo povjerenstvo – ovaj put međunarodno – zaslugom biskupske konferencije dotične države. Tako su postupili biskupi ondašnje Jugoslavije koji su potom 1991. potpisali takozvanu *Zadarsku izjavu* u kojoj se o Međugorju tvrdilo: *non constat de supernaturalitate*. Što ne znači negiranje nadnaravnosti događanja, nego samo da još

ne postoji dovoljno elemenata kako bi se govorilo o nadnaravnom. Privremeni stav, stav iščekivanja.”

Drugi su, naprotiv, otišli dalje, s ocjenama manje «čekalačkim»...

Žanić je promijenio “*non constat de supernaturalitate*” (nije sigurno da je riječ o nadnaravnom) u “*constat de non supernaturalitate*” (sigurno je da nije riječ o nadnaravnom). To je nagnalo ondašnjeg tajnika Kongregacije za nauk vjere, Tarcisia Bertonea, da intervenira precizirajući da je taj Žanićev stav legitiman ali posve njegov osobni stav.

Kako se ponašati spram «non constat»?

Ne preporučuju se službena hodočašća, koje vode biskupi i svećenici, ali su dopuštene i odobrena privatna hodočašća, na kojima mogu sudjelovati – samo u osobno ime – posvećeni.

U isto doba kako postupaju crkvene hijerarhije?

Poznato mi je da su biskupi Bosne i Hercegovine ustanovili novo povjerenstvo koje se, međutim, nije još izjasnilo. Potonje, krajnje izjašnjavanje moglo bi biti ono Kongregacije za nauk vjere.

Kojim očima gledati na pobožnost Gospi Međugorskoj?

Poslušnost obavezna Crkvi nije nikada pasivna nego uključuje razlučivanje: to je djelatna i odgovorna poslušnost. Tako zahtijeva Drugi vatikanski sabor. Trebamo ponovno probuditi osjećaj povjerenja u narod Božji: hodočasnici koji idu u Međugorje – radujmo se da ih ima! – nisu djeca ili nesposobni, već odrasli kršćani, koji imaju pravo rasti u vjeri i njegovati iskustvo pobožnosti. U obzoru tog razlučivanja potrebno je, u iščekivanju drugih znakova ili očitovanja, prihvatiti i ocijeniti “neizravne dokaze” događanja.

O čemu je riječ?

Vidiodi, na primjer, trebaju potvrditi da su osobe izvan svake sumnje: da su u redu na duševno-tjelesnom planu ali i čudorednom i duhovnom, kako bi se mogla isključiti bilo halucinacija bilo prijevara. Na doktrinarnom, pak, poruka ukazanja ne može ni na koji način proturječiti Objavi što smo je primili u njezinoj punini u Kristu.

Gospa se u Međugorju predstavila kao «Kraljica mira»...

Riječ je o naslovu – i o poruci – velikoga utjecaja, rječitosti i aktualnosti u odnosu na izazove povijesti. U vrijeme prvih ukazanja po ničemu se nije naslućivao rat, tragičan i bratoubilački, koji je potom Jugoslaviju natopio krvlju. Pitanje mira i bratstva između vjernika u jednoga Boga, koji pripadaju različitim religijama – od kršćanstva do islama – danas je otvorenije više nego ikada.

S onu stranu «slučaja Međugorje»: kako objasniti Marijina ukazanja?

Pod križem, Marija je postala duhovna majka cijelog čovječanstva. Dok svijet uzdiše, ona uzdiše sa svijetom i – očitujući se – izražava *pathos* Oca, trpljenje Sina i uzdah Duha. Ako je naša majka, kako može biti daleko od nas?

Kako u našim zajednicama hraniti pravu marijansku pobožnost?

Trajnim pozivanjem na Riječ Božju. I izbjegavajući opasnosti na koje je pokazao Drugi vatikanski sabor: podcjenjivanje Marijine uloge u povijesti spasenja; pretjerivanja i praznu lakovjernost. Ljubav, štovanje, oponašanje, poistovjećivanje s Djevicom: to su stavovi koje treba njegovati – kao što nas uče – u različitim vremenima - Luigi da Montfort i Ivan Pavao II. Marijanska pobožnost nije besplodna ako pomaže živjeti krsna obećanja i produbljuje našu vjernost Kristu. Sve treba upućivati na Isusa; znakovi i Marijino očitovanje su poput prsta koji pokazuje na mjesec: ne zaustavljajmo se gledajući prst”.

Avvenire, četvrtak, 29. lipnja 2006. str. 12.
(*Avvenire* je dnevni list Talijanske biskupske konferencije a naklada mu je oko 100 000).

Maria Vallejo-Nagera jedna je od najuspješnijih suvremenih španjolskih spisateljica

„U MEĐUGORJU SAM SE OBRATILA, ALI ONDJE JE TO NEŠTO POSVE NARAVNO”

Jedno od najuspješnijih i najbriljantnijih pera suvremene španjolske pripovijetke, pedagoginja, spisateljica i majka, Maria Vallejo-Nagera, bila je jedan od prvih španjolskih hodočasnika koji su upoznali stvarnost Međugorja, proučavala ga i pisala o mjestu u koje je došla kao osvjedočeni agnostik, ali u komu je doživjela neporecivo obraćenje. Treća kći uglednog psihijatra i pisca, već preminuloga Juana Antonia Vallejo-Nagere, od koga je nedvojbeno naslijedila zanimanje za književnost, zvanje za koje se, kaže ekskluzivno za ALBU, odlučila gotovo slučajno.

Zašto ste se odlučili za pisanje nakon što ste diplomirali pedagogiju?

Pa, tijekom moje treće trudnoće, počela sam se više baviti računalom i rodio se moj prvi roman, *El patio de los silencios* (Dvorište tišine). Poslala sam ga na natječaj izdavačke kuće Planeta misleći da ću biti posljednja, a osvojila sam peto mjesto. Tu je počela moja spisateljska karijera. Uskoro, nakon toga, doživjela sam jedno veliko duhovno obraćenje, pa su i teme postajale sve osobnije.

Nastavite, molim Vas...

Svi moji romani, osim prvoga, imaju duhovnu potku radnje. Ali recimo da su tri, od njih pet, izrazito duhovnog karaktera: *Mensajero en la noche* (Glasnik u noći), *El castigo de los angeles* (Kazna anđela) i *Luna negra* (Crni mjesec).

Uvijek ste imali tako snažnu vjeru?

Ni izdaleka! Sve je započelo 1993. godine. U to vrijeme ratno stanje u Bosni bilo se veoma pogoršalo. Živjela sam u Londonu i jedna moja prijateljica, Engleskinja i anglikanka, vidjela je reportažu o spomenutom ratu i počela organizirati putovanja tamo s ciljem da pomogne. Svaki put kad bi se vratila, vidjela bih je duboko promijenjenu, i s više oduševljenja u svom duhovnom životu. Pitala bih je: „Ali, što je to što nalaziš u jednom ratu?”, a ona bi odgovorila: „Vidiš, veoma će te iznenaditi, ali pronašla sam Boga? Pronašla sam mir usred užasa rata”. To me uistinu iznenadilo, i čim je rat završio, za još nesređenih prilika, krenula sam onamo sa skupi-

nom prijatelja. Bilo nas je trinaest, i na putovanju sam doživjela taj ponovni susret s Bogom o komu nisam mogla ni u snu sanjati. Svi su moji suputnici bili anglikanci, a ja sam se u to vrijeme definirala kao agnostik, da bismo se svi vratili natrag kao katolici. Moj muž je kršten i krizmeni kum jednoga od njih. Da budem kratka i jasna:

Na tom putovanju upoznala sam nekoliko svećenika, a ja sve do tada nisam imala odveć poštovanja prema njima. Smatrala sam da su stajališta Crkve uvelike pogrešna. Ali kad sam se susrela s ratom, naišla sam na nevjerovatno dobre ljude. Ljude koji su uspješni oprostiti i pomoći neprijatelju, bez obzira na vjersko uvjerenje ili boju kože. Tamo sam otkrila da zlo ne prebiva među rasom ili etničkom pripadnošću. Zlo nema boju kože, i mene je veoma obilježio suživot sa tim dobrim ljudima, franjevcima, svećenicima.

Nastavite sa svojim putem ka obraćenju...

Zanimala sam se mnogo za ona najugroženija mjesta, i u Bosni i u Hrvatskoj. Dosko-

ra smo čuli za jedno malo selo, nepoznato u Španjolskoj, ali veoma poznato u cijelome svijetu, zove se Međugorje i smješteno je u srcu Hercegovine.

Zašto se priča o tom selu?

Zato što su se tamo 1981., čini se, dogodila Marijina ukazanja (budući da se Vatikan još nije izjasnio). Kazali su nam kako vidio ci još od tada vide Djevicu, i da tamo žive. To je u meni izazvalo silnu radoznalost, upoznati ih i otkriti, tko bi još mogao biti toliko lakovjerman i povjerovati u takve priče. Misllila sam kako je to sve sama laž. Tako da sam otišla u selo i tamo doživjela jedno duboko iskustvo Boga. Moje obraćenje je započelo ondje.

Što mislite pod tim „duboko iskustvo Boga”?

To su neobjašnjiva iskustva, jako zagone tna, koja čak ni osoba koja ih doživi ne razumije, i ostaje jako zbunjena. Ja nisam ništa vidjela. Ali tamo se dešavaju čuda, ozdravljaju bolesni i još mnogo drugih stvari. Međutim, meni se nije ništa od toga dogodilo.

Šetala sam s prijateljima pored crkve u Međugorju i jednostavno osjetim veliku prisutnost Božju. Neizmjernu ljubav Njegovu koja me je cijelu okružila i prekrila. Jako sam se prestrašila jer nisam shvaćala.

To su neobjašnjiva iskustva, jako zagonetna, koja čak ni osoba koja ih doživi ne razumije, i ostaje jako zbunjena. Ja nisam ništa vidjela. Ali tamo se dešavaju čuda, ozdravljaju bolesni i još mnogo drugih stvari.

A što vam se dogodilo?

Šetala sam s prijateljima pored crkve u Međugorju i jednostavno osjetim veliku prisutnost Božju. Neizmjernu ljubav Njegovu koja me je cijelu okružila i prekrila. Jako sam se prestrašila jer nisam shvaćala. A posebice jer me nikad nisu zanimali odlasci u crkvu. Prije toga sam išla po građanskoj dužnosti. Eto, to mi se dogodilo, i ne mogu bolje objasniti jer riječima je to nemoguće. To su tajne vjere i Božji dar s neba.

I kako ste reagirali?

Jako sam se zbunila i prvo što sam pomislila, jer sam kći psihijatra i jako cijenim psihijatriju, bilo je da su mi dali nekakvu drogu ili takvo što. Poslije sam pomislila da mora postojati znanstveno objašnjenje, možda zbog nakupljena umora ili užasa koji sam vidjela u ratu. Tako da sam odlučila poći nekoj mudrijoj osobi, nekom profesoru koji bi mi objasnio što mi se uistinu dogodilo, a jedini koji su me tada okruživali bili su franjevci. I imala sam mnogo sreće jer franjevci u Međugorju znaju što znači obraćenje. A ja sam naučila da Crkva nije luda. I da je riječ o dvije tisuće godina istraživanja, nadnaravnih iskustava mnogih ljudi koji znaju što znači krenuti stranputicom i vratiti se. Imala sam nevjerovatne učitelje koji su mi objasnili da je to što mi se dogodilo u Međugorju sasvim normalno.

Fenomen Međugorja

O Međugorju pišete u svomu romanu *El castigo de los angeles*. U njemu se pojavljuju dva razgovora s vidiocima. Jesu li stvarna?

Razgovore iz *El castigo de los Angeles* nisam ja napravila s vidiocima koji su, recimo, siti hodočasnika. To su dječica koja su od malih nogu salijetana od mnoštava, od Vatikana i komunista tijekom prvih godina, pa sve do milijuna hodočasnika koji tamo dolaze iz cijeloga svijeta. To ih je učinilo pomalo hladnima prema ljudima. Jedino što rade, kad ih uporno mole, jest kratko svjedočenje i susret s njima. Ja sam imala sreću da budem na dva takva susreta. I ostala sam potpuno impresionirana njihovim odgovorima i

karakterom koji su pokazivali pred svim što im se događa. Prikupljala sam podatke, zapisivala ih i počela mnogo istraživati. Pitala sam svećenike koje bih knjige trebala kupiti, tko je već vršio istraživanja, itd. Dali su mi imena mnogih liječnika, svih vrsta psihijatara, psihologa, i počela sam istraživati fenomen Međugorja.

I što ste otkrili da vas je toliko obilježilo?

Ono što me je najviše iznenadilo bilo je to da psihijatri maršala Tita – jer se sve to događalo-desilo za vrijeme komunističke vlasti – proglašavaju djecu zdravom, kad su imali izričita naređenja da klinički dokažu da djeca lažu ili da su luda. I ne samo da se to nije dogodilo, već su se mnogi i obratili. To me se jako dojmilo, jer kao kći psihijatra, znam da kad jedan liječnik kaže da nije riječ o shizofreniji, ili drogama, iscrpio je sve svoje znanje prije nego je dao tu dijagnozu.

Koliko ste vremena bili u Međugorju?

Prvi put deset dana, a nakon mjesec i pol sam se vratila i ostala još petnaest dana, ovaj put s osobama od povjerenja kako bi mi dali svoje mišljenje. Svi su se oni vratili ve-

oma promijenjeni. Svi su doživjeli isto što i ja, samo na različite načine, ali s onim istim velikim osjećajem bliskosti s Bogom. Kao da smo u Međugorju doživjeli Fatimu. Iako nismo imali nikakav oblik vizija, svi smo iskusili nešto, a to je da se u tom malom selu osjeća prisutnost Božja. To je nesporno.

Dakle, što se to tamo dešava da te na takav način obuzme?

To što ljudi mijenjaju život. Ja tamo nisam vidjela nadnaravne objave, ali sam vidjela duboke promjene u stajalištima ljudi glede njihova života.

Jeste li vi promijenili svoj život?

Apsolutno. Postoji Maria Vallejo-Nagera prije Međugorja, i poslije Međugorja.

U kojem smislu?

Meni nikad ništa nije nedostajalo. Imala sam obitelj koja me je jako voljela, muža koji me obožava i zdravu djecu. Ali sad ne mogu opisati radost nakon Međugorja. Ja sam ista osoba, ali s jako dubokom vjerom. A vjera mi je dala snagu i energiju da podnesem bilo što. S vjerom naučiš kako se predati drugima, kako predati svoju bol. Mijenja radikalno mnoge vrijednosti.

Da nastavimo s vašim radovima, nakon *El castigo de los angeles*, dolazi *Un mensajero en la noche*, još jedno iskustvo vjere u kojem pripovijedate priču o Albertu Wensbourghu. Tko je bio taj čovjek?

Albert je bio dar nakon Međugorja. To je bio jedan prijestupnik, veoma poznat u Engleskoj, o kojem je tisak mnogo pisao. Buntovnik, prtvoren i osuđen na 25 godina zatvora. Ja sam se bila vratila iz Bosne i već napisala *El castigo...*, kada me je nazvao moj prijatelj franjevac i ispričao mi kako je bio posjetio opata jednog samostana čiji je kuhar tvrdio da je vidio anđela.

Albert...

Da. Kako se čini, jedne noći, u ćeliji jednog od najsigurnijih zatvora Engleske, ukazao mu se anđeo, koji ga je probudio udarcem u prsa i zbacio s kreveta. On je već bio pomislio da je netko ušao kako bi ga pretukao, ali kad je otvorio oči, susreo se s likom punim svjetlosti koji ga je okružio ljubavlju i govorio mu.

MOLITVA, PJESMA, VJERNIČKO SVJEDOČENJE

Lidija Paris

Sedamnaesti međunarodni molitveni festival mladih održao se u Međugorju od 1. do 6. kolovoza 2006. Tema seminara bila je "Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi" (Ps 119,105) - u skladu s temom koju je Sveti otac Benedikt XVI. dao mladima za ovogodišnji Svjetski dan mladih koji se na Cvjetnicu održao u mjesnim crkvama.

Okolo 30 000 mladih iz cijeloga svijeta okupilo se u Međugorju da bi u Marijinoj školi mira i radosti susreli Isusa... Došli su sa svih kontinenata i sa svih strana svijeta... Zastave četrdesetak zemalja vijorile su se u ritmu pjesme...

17. MLADIFEST započeo je 1. kolovoza večernjom krunicom i sv. Misom na vanjskom oltaru župne crkve sv. Jakova, a završio 6. kolovoza krunicom i Misom zornicom na Križevcu. Prve večeri četrdesetak mladih iz isto toliko zemalja neposredno prije početka Euharistijskog slavlja na svojim jezicima pozdravili su mlade okupljene na ovom sretu. Zemlje iz kojih su mladi pristigli na svoj molitveni festival su: Austrija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Češka, Danska, El Salvador, Velika Britanija (Engleska, Škotska, Wales), Francuska (kao i mladi Francuzi iz prekooceanskih departmana La Reunion u Indijskom oceanu i Martinique u Atlantskom oceanu), Guatemala, Honduras, Hong Kong, Hrvatska, Indija, Irska, Italija, Kamerun,

Kanada (te skupina kanadskih Indijanaca Dene), Kina, Koreja, Kosovo, Latvija (Litva), Letonija, Libanon, Mađarska, Makedonija, Malta, Meksiko, Nizozemska i nizozemski otoci u Karipskom moru, Nova Zelandija, Njemačka, Palestina, Panama, Peru, Poljska, Portugal, Rumunjska, Rusija, SAD, Slovačka, Slovenija, Srbija (i Vojvodina), Španjolska, Švicarska, Ukrajina.

Libanonci, koji su godinama vjerni i zauzeti sudionici Festivala mladih ove godine zbog ratnog vihora nisu mogli doći. Njihova se odsutnost bolno osjetila.

U svijetu jedinstven susret mladih

Prve večeri svetu Misu predslavio je župnik fra Ivan Sesar u koncelebraciji s hercegovačkim provincijalom fra Slavkom Soldom i 265 svećenika. Ostalih večeri sv. Misu predslavili su fra Jozo Grbeš, fra Sretan Ćurčić, fra Mario Knezović i bivši međugorski župnik fra Branko Radoš.

Od 2. do 5. kolovoza program je započinjao jutarnjom molitvom koju je koordinirao fra Ljubo Kurtović (psalmi, citati iz Papinog pisma mladima uz Svjetski dan mladih 2006., molitve vjernika, biblijska čitanja), iza koje

su slijedila svjedočanstva (prije i poslije podne). Svakodnevni središnji susret bio je Euharistijsko slavlje na kojem su se svake večeri mladima pridružili nebrojeni vjernici iz Međugorja te bliže i daljnje okolice. Dani su završavali euharistijskim klanjanjem (1. kolovoza), euharistijskim klanjanjem i koncertom duhovne glazbe (2. kolovoza), procesijom kroz župu i cjelonoćnim klanjanjem u tišini (3. kolovoza), predstavom zajednice «Cenacolo» (4. kolovoza), euharistijskim klanjanjem i pjesmom (5. kolovoza). U utorak i u srijedu navečer bilo je euharistijsko klanjanje. Nakon «Tantum Erga», svećenici su silazili među narod i blagoslivljali s Presvetim, da bi na kraju dali svečani blagoslov. U srijedu navečer poslije klanjanja, Tatjana Cameron održala je koncert duhovne glazbe. U četvrtak navečer održana je procesija s križem kroz župu u kojoj su mladi nosili upaljene svijeće, zastave i natpise s imenima svojih zemalja. Procesijski mimohod bio je dug više od 2 kilometra a završio je polusatnim klanjanjem na vanjskom oltaru. U petak navečer zajednica „Cenacolo“ održala je glazbeno-scenski prikaz „Svjetlo svijeta“. U subotu navečer, posljednje večeri Mladifesta, poslije Mise i klanjanja, održan je oproštaj uz glazbu i pjesmu nakon kojeg su mladi, moleći krunicu, krenuli prema Križevcu da bi tamo dočekali zoru i u 5 sati ujutro proslavili Misu blagdana Preobraženja Isusova koju je predvodio fra Ljubo Kurtović.

Cjelodneвно ispovijedanje

Mladi dolaze u Međugorje jer žele preko Marije susresti Isusa. Tisuće mladih i ove je godine pristupilo sakramentu svete ispovijedi: nekoliko stotina svećenika od zore do mraka je ispovijedalo. Srca oslobođena tereta grijeha i pročišćena u molitvi pjevala su i plesala...

Radiopostaja «Mir» Međugorje svoju je programsku shemu prilagodila Mladifestu: uživo je prenosila dio programa da bi što više domaćih vjernika moglo sudjelovati u ovom nesvakidašnjem okupljanju. Cjelokupni Mladifest u njemačkom prijevodu uživo je prenosio «Radio Marija» iz Austrije.

Simultano prevođenje (zahvaljujući trudu dvadesetak prevoditelja i cijele ekipe tehničara-stručnjaka) obuhvatilo je 17 jezičnih skupina: engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski, nizozemski/flamanski, poljski, češki, slovački, slovenski, ruski, rumunjski, mađarski, albanski, korejski, kineski te hrvatski, jer je cjelokupan program bio vođen na hrvatskom i prevođen preko zvučnika na glavnom oltaru. Jezici koji nisu bili simultano prevođeni, kao hebrejski, portugalski, ukrajinski, latvijski, litvanski, kreolski (La Reunion), makedonski, dene (kanadski Indijanci), retoromanski, aramejski, malteški, bugarski, mogli su se izraziti kroz molitvu krunice i molitvu vjernika.

Stotinjak mladih iz župe Međugorje i sedmero volontera iz Karlovca pomoglo je da se

festival odvija u redu, miru i radosti.

Međunarodni devedeseteročlani zbor i orkestar okupio je mlade iz dvadesetak zemalja. Njima je Župni ured na raspolaganje stavio kuću molitve „Domus Pacis“ gdje su bili smješteni, i gdje su mogli održavati glazbene probe. Ravnatelj nesvakidašnjeg orkestra, posebno okupljenog za ovu prigodu, bio je prof. Martin Pero Boras iz Ljubuškog.

Svjedočenja

Prvog dana Festivala mladima se obratio mons. Domenico Sigalini, biskup Palestrine iz Italije. Osim njega, mladima su se obratili svjedoci najrazličitijih profila: svećenici, redovnice, angažirani laici. Svoje svjedočanstvo dala je i Tajči - Tatjana Cameron, koja je nakon vrtoglave karijere na pop sceni preusmjerila svoj život: danas u crkvama širom SAD-a, gdje je osnovala obitelj, drži koncerte duhovne glazbe. Međugorski vidioci govorili su o Gospinim ukazanjima. Članovi zajednice „Cenacolo“ govorili su o svojem putu iz pakla droge do unutarnje slobode u vjeri.

I ove godine mladi su došli u Međugorje ne znajući tko će im govoriti. Došli su jer je to Međugorje, došli su jer je ovdje Gospa. Okuplja ih vjera i želja da tu vjeru žive i svjedoče. Okuplja ih duboka težnja da s Božjom pomoći sudjeluju u izgradnji svijeta po mjeri čovjeka, po uzoru na Krista. Okuplja ih Marija, Kraljica Mira.

*RADOST ME OBUZIMA
ZBOG SVAKOG SRCA KOJE SE OTVORI BOGU*

PAPA BENEDIKT: STVORITI KRŠĆANSKI SVJETONAZOR

dr. fra Tomislav Pervan

Današnji je Papa stasavao kao teolog i mislilac upravo s Drugim vatikanskim saborom koji je u prednji plan svojih promišljanja stavio Božju riječ, isticao čitanje Svetoga pisma, stavljanje Biblije na istaknuto mjesto u teološkim promišljanjima. Božja riječ mora imati prvenstvo u teoriji i praksi.

Za današnjega Papu slobodno se može reći kako je znalac Božje riječi, duboki promišljatelj poruke Pisma, kako u svojim nastupima, kao duboki teolog, mistik, ali i zaljubljenik u lijepo, umjetnost i glazbu, umije Božju riječ te predaju Crkve prenositi i pre-voditi u suvremeno mišljenje, za uši suvremenog slušatelja, tako da samo Božje djelo sja u većoj ljepoti te izaruje svoju privlačnu snagu. Nema tu ni zboru o prilagodbi Božje riječi duhu vremena u kome živimo, nema pomodarskoga povoda za neumoljivim zakonima mode, prema kojemu je ono jučerašnje davna prošlost, a ovo današnje već sutra pada u zaborav. Papa kuša izraziti ljepotu Riječi, dočarati slavu Božju, ono izarivanje koje želi zahvatiti čovjeka, (pri)dobiti ga, preobraziti, Bogu suobličiti.

Naš Papa kroz cijelo svoje misaono sazrijevanje, od mladoga profesora teologije do današnje papinske, pastirske službe u Crkvi, nije pravio misaone skokove. Uvijek je pristajao uz bitno i ostajao kod bitnoga, bisera Božje riječi i objavljene istine, o čemu govori na prvim stranicama svoga klasičnog djela *Uvod u kršćanstvo*. Nije kao neki biserje mijenjao u konačnici za staklene perle, suobličavajući se duhu vremena i svijeta. Naravno, njegov je jezik dotjeraniji, zreliji, kao i kod staroga vina. Ono ostaje isto, ali je zrelije, skladnije. Netko se za njega izrazio kako je Papa *do kraja ostao i dijete svoje vjere i dijete svoga vremena*. Govor je to koji uvijek ide na stvar, propovijedi su uvijek misaono duboke, ali obavijene toplinom božanske liturgije i ljepote.

On govori kao stari crkveni oci, kao biskupi rane Crkve, kuša dati odgovore suvremenim dvojiteljima i sumnjalicima. Danas njegova djela dosižu u svijetu milijunske

naklade, brojni ga čitaju, isto tako i slušaju. Vjerujemo ovdje je posrijedi, da se slobodno izrazimo, uspjela *varka* Duha Svetoga, postavljaajući na učiteljsku i pastirsku Petrovu stolicu svjetski poznatog teologa i profesora. Svoga je blagopokojnog prethodnika molio da ga razriješiti odgovorne službe u Vatikanu kako bi se pod stare dane posvetio svomu teološkom opusu, a Gospodin ga je postavio za istinskog učitelja i naučitelja na Petrovoj stolici tako da su oči i uši svijeta okrenute trajno prema Rimu.

Jedan se njemački pisac izrazio kako je ovaj Papa *protu-Nietzsche našeg vremena*.

Ako se Nietzsche prije više od jednoga stoljeća svim silama borio protiv kršćanstva, htio uništiti vjeru, proglasiti Boga mrtvim, htio napisati nešto kao protu-bibliju, novu bibliju, današnji Papa želi samo jedno: Da se ono što je znano i objavljeno do kraja autentično živi. Nije mu stalo do misaonih procesa, nego do života. Među njegove omiljene knjige spada Hesseov *Stepski vuk*. Suvremeni je čovjek veliki usamljenik, vuk samotnjak, i Papa kuša tome čovjeku ponuditi zajedništvo vjere, zajednicu Crkve kao dom i duhovni zavičaj. Kad se obraća inovjercima ili nevjernicima, govori on o vrijednostima, o općevažećim etičkim normama. Ne postojе, naime, dvije istine, jedna za nevjernike a druga za vjernike, nego je istina samo jedna i jedina. Kršćanstvo kuša sagledavati prirodu, svijet i čovjeka u ispravnom svjetlu razuma i vjere, među kojima nema nesuglasja. I etički, moralni a i prirodni zakoni traže od čovjeka isto.

Za Papu je uvijek u prednjem planu istina. O istini se ne može raspravljati, debatirati, diskutirati, o njoj se ne može u parlamentima glasovati. Njoj se može samo služiti i iskazivati joj počast. Istine nema u množini, istina nije pitanje većine ili množine. Nje ili ima ili nema. Suglasje i većinsko odlučivanje ne utemeljuje istinu, nego istina stvara suglasje. A kako vjera nije plod ili rezultat ljudskoga mišljenja, nego plod Božjega dara,

u konačnici se zajedništvo može prihvatiti samo kao dar.

Ono što teologija, danas poglavito sveučilišna i znanstvena, od svojih početaka najradije želi prečuti, jest vezivanje vjere uz zajednicu, uz Crkvu. Za mnoge je Crkva nepotrebna stezulja, okovi kojih bi se pojedinac najradije lišio. Stoga i ona krilatica kako ljudi jesu za Krista, ali ne i za Crkvu. Međutim, upravo je tu snaga ovoga Pape mislioca. Dok je jednim Crkva teret, muka i nevolja, uskogrudnost i stisnutost, a oko nas posvuda, kako ti misle i zборе, divni Božji svijet, za Papu je Crkva nakićena i urešena Kristova zaručnica, prepuna života i ljepote iznutra i izvana, upravo veličanstveno sveobuhvatno umjetničko djelo. Ona je manje institucija, a većma sveti prostor i svijet svetaca s kojima Bog piše svoju povijest na ovome svijetu.

Prigovaralo mu se kako mu je svjetonazor pesimističan, da je skeptičan, redovito govori o diktaturi relativizma, deformacijama religija, patologiji razuma i religije. Međutim, krivo je poimati ga kao pesimista. On je do kraja svjestan zla u svijetu, u nama samima, pa i za same je kršćane to polazišna točka, inače ne bismo trebali Otkupitelja, otkupljenje, Crkvu, sakramente. Sve je usmjereno protiv bilo kakva oblika *deformacije*. U Crkvi imamo oprost grijeha, i upravo je sakrament pomirenja i za Papu najsnažnija moć same Crkve. Papin svjetonazor nije ni po čemu

dualistički, nego on uporno naglašava zbilju utjelovljenja Božjega Sina, Bog postaje dio ovoga svijeta u Isusu Kristu.

Od svoga nastupnog predavanja u Bonnu davne 1959. današnji je Papa postao poznat u teološkim krugovima po tome što je podsjetio teologe kako je rana Crkva unišila u duhovnu poveznicu s grčkim razumom, grčkom misli i filozofijom te grčkim prosvjetiteljstvom protiv tadašnjih poganskih religija, kultova, praksa, ezoterije i gnoze. Crkva nije u svojim počecima ulazila u interreligijski dijalog s poganstvom i drugim vjerama. Ona se upuštala u razgovor s grčkim zdravim razumom. Ako je objava istinska spoznaja Boga i čovjeka, onda mora biti podudarnost među njima. To vrijedi i danas, u vremenu nakon Kanta, i nema provalije između razuma i vjere. I židovska je vjera trebala stalnoga pročišćavanja od raznih arhaičkih natruha. Usporediti se to dade s umjetnikom koji pred sobom ima mramornu gromadu koju temeljito i sustavno obrađuje, suvišno sve skida dok pred nama ne bljesne u punom sjaju Michelangelova *Pieta* ili Rodinova *Stvoriteljeva ruka*. Sve je to morala proći i židovska vjera dok pred nama nije zasjao pravi lik Isusa Krista. Sustavno i temeljito skidanje svega suvišnoga. Isto se mora zbiti i ovdje u Međugorju, skidati ljudske napolavine, tražiti onu izvornu Božju i Marijinu jezgru posredovanu Duhom Svetim.

Crkva zna da je ona samo sredstvo, sakrament spasenja. Ona zna za povijest spasenja te kako je u Isusu Kristu Božja ljubav postala osobom. Ona naviješta svijetu radosnu sreću, otkupljenje se dogodilo, kršćani su već krštenjem su-dionici u djelu spasenja. Papa redovito, još od *Uvoda u kršćanstvo* govori o *načelu obilja, izobilja*. Kao kod umnažanja kruha ili čuda u Kani Galilejskoj. Bog daje svega u izobilju, čudo dolazi od pretakanja ljubavi. Zato i u svojoj enciklici Papa govori o kršćanskom *karitasu* pri čemu se ne dijele samo materijalna dobra, nego se bližnjemu obraćamo svojom osobom i maštom vlastitog srca.

U razgovoru s talijanskom mladeži Papa je govorio o sustavnoj izgradnji kršćanskog svjetonazora, kršćanske filozofije. Treba stvoriti ispravnu sliku svijeta i prema toj slici živjeti, usmjeravati svoj život. Promatratu svijet kao prvu sliku Boga Stvoritelja, u svijetu očitavati same Božje naputke za uporabu, kao i kod svake nove naprave. U jednome je Papa savjetovao oprez: Naime, na upit, nije li danas potrebna nova sinteza između vjere i spoznaja prirodnih znanosti, on odgovara: Naravno, treba nam sinteza,

međutim, prirodne i humanističke znanosti još uvijek nisu dovoljno stasale i mudre, a vrijeme za novu sintezu nije još sazrelo. I teologija je još uvijek nedovršena. Stoga je gradilište pravoga svjetonazora ondje gdje kršćani žive snagom predane i trajno promišljane vjere.

I jedna upadna zanimljivost nakon godinu dana papinske službe, Papa naime još nikada nije podignuo kažiprst kao moralist, ističući kršćanski moral te zahtjeve kršćanske etike. Ne, on stalno govori o ljepoti Isusa Krista, vjere, Božje riječi, ljepoti liturgije, solidaran uvijek sa svim patnicima ovoga svijeta. Želi da suvremenici otkriju ljepotu ponudenoga u Isusu Kristu i vjeri. To je istaknuo i u razgovoru s mladima u Rimu. On veli, Biblija se ne čita kao što čitamo Homera, Ovidija ili Horacija. Nju treba čitati kao Božju riječ stupajući u razgovor sa samim Bogom. Na početku treba moliti i razgovarati s Gospodinom: "Gospodine, otvori mi vrata!", upravo kao što je i Augustin molio: "Kucao sam na vrata Riječi kako bih konačno pronašao što mi Gospodin želi reći."

Božja se riječ ne čita u akademskom ozračju, nego u molitvi i na koljenima. Sveto pismo uvodi u zajedništvo Božje obitelji. Pismo se ne može čitati samo. Važno je, dakako, čitati Pismo na osoban način, u osobnom razgovoru s Bogom, ali je istodobno važno čitati je u zajedništvu s ljudima s kojima smo na istom putu. Zato je od krajnje važnosti potražiti pomoć kod stručnjaka za *Lectio Divina*. Riječi prošlosti zbilja jesu riječi i za danas, a na putu pozbiljavanja trebamo društvo prijatelja koji nam pomažu kako se može živjeti s Kristom.

Papa veli: Zajedništvo Crkve jest živi subjekt Pisma. Međutim, i tada ostaje glavni subjekt Gospodin koji u Svetom pismu što ga imamo u rukama i nadalje nama govori. Stoga trebamo naučiti ta tri elementa: Čitati Pismo u osobnom razgovoru s Gospodinom. Čitati Pismo u pratnji iskusnih učitelja koji imaju iskustvo vjere te koji su unišili u Sveto pismo, te čitati Pismo u velikoj zajednici Crkve. U bogoslužju Crkve – u kome Gospodin govori i nama danas – ti događaji bivaju trajno ponazočivani, tako da postupno sve više i dublje uranjamo u Sveto pismo kroz koje Bog i danas razgovara s nama. Tako ćemo stvoriti u sebi i oko sebe biblijsko, kristovsko i kršćansko ozračje. A toliko je puta i Marija govorila ovdje o čitanju Pisma, stavljanju Biblije na istaknuto mjesto. I suobličavanjem s Kristom i Marijom stvorit ćemo novi svijet i novi kršćanski svjetonazor.

BLAGDAN SV. JAKOVA, ZAŠTITNIKA MEĐUGORSKE ŽUPE

Međugorska je župa utemeljena 1892. godine i stavljena pod zaštitu sv. Jakova apostola.

Već 1897. godine dovršena je gradnja crkve, koja nije izdržala pod zubom vremena. Nova župna crkva dovršena je i blagoslovljena 19. siječnja 1969.

25. srpnja župa Međugorje proslavila je blagdan svog nebeskog zaštitnika sv. Jakova apostola st. Prije podne, prema običaju, Euharistijskom slavlju koje se održava u Gaju blizu crkve prethodila je procesija uz pjevanje litanija Svih Svetih i nošenje kipa sv. Jakova. Ove godine ta je čast zapala mještane Sivrića, Kozina i Dodiga. Sv. Misu je predslavio fra Stanko Dodig rodom iz Međugorja u koncelebraciji s hercegovačkim provincijalom fra Slavkom Soldom i međugorskim župnikom fra Ivanom Sesarom te dvadesetak domaćih i inozemnih svećenika. U svojoj propovijedi fra Stanko Dodig govorio je o životu svetog Jakova, njegovoj ulozi među dvanaesticom apostola, djelovanju u prvoj Crkvi i o njegovom mučeništvu te kako se njegov primjer danas može nasljedovati. Na

Misi su se okupili uglavnom župljani, njihova rodbina iz bližega i oni koji žive u različitim krajevima svijeta te hodočasnici. Po završetku Mise, u procesiji uz pjevanje litanija, kip svetog Jakova vraćen je u crkvu.

Međugorska je župa utemeljena 1892. godine i stavljena pod zaštitu sv. Jakova apostola. Već 1897. godine dovršena je gradnja crkve, koja nije izdržala pod zubom vremena. Nova župna crkva dovršena je i blagoslovljena 19. siječnja 1969.

Sv. Jakov apostol, kao i njegov brat Ivan, bio je sin Zebedeja, ribara na Genezaretskom jezeru, i prijatelj Petra i Andrije. Zajedno s njima, najprije se pridružio učenicima Ivana Krstitelja, a zatim postao Isusov učenik i «ribar ljudi». Jakov je bio jedan od najprisnijih Isusovih učenika: s Petrom i Ivanom bio je svjedok uskrsnuća Jairove

kćeri i Isusova Preobraženja. Bio je među onima koji su bili uz Isusa za vrijeme agonije u Getsemanskom vrtu. Jakov je prvi od apostola koji je položio svoj život za Evanđelje. Bilo je to 43. ili 44. godine, po nalogu kralja Heroda Agripe I.

Od 9. stoljeća sv. Jakov je posebno čašćen u Europi: kada su muslimani zauzeli Svetu zemlju, hodočasnici su se vratili iz Jeruzalema i njegove relikvije donijeli u grad Compostella, u Španjolskoj, koji je zato postao glavno stjecište svih onih koji su htjeli, a nisu mogli, na hodočašće u Svetu zemlju. Sv. Jakov ubrzo je proglašen zaštitnikom hodočasnika. Prikazuje ga se kao hodočasnika, s putničkim štapom u ruci, s tikvicom u kojoj se drži voda i sa školjkom iz koje se pije te s knjigom, Evanđeljem u ruci.

JEDANAESTI MEĐUNARODNI SEMINAR ZA SVEĆENIKE

U Međugorju su od 3. do 8. srpnja ove godine održane jedanaeste Duhovne vježbe za svećenike na kojima se okupilo oko 250 svećenika iz 25 zemalja svijeta. Prevedeno je na deset jezika. Prvi seminar za svećenike održao je pokojni fra Slavko Barbarić 1996. godine. Cilj ovih seminara je upoznati svećenike koji dolaze u Međugorje s Gospinim porukama i duhovnošću koja se ovdje razvija. Ova okupljanja svećenika su zapravo duhovne vježbe za svećenike koje im pomažu učvrstiti svoju vjeru i zvanje uz Gospinu prisutnost. Na prvim duhovnim vježbama 1996. godine okupilo se oko tridesetak svećenika, da bi se tijekom godina broj neprestano povećavao.

Tema ovogodišnjeg susreta bila je Duhovnost svećenika. Predavači su bili profesor Klaus Berger, fra Ivan Dugandžić, fra Tomislav Pervan i fra Ljubo Kurtović. Predavači su s različitih vidika govorili o duhovnosti, svećeništvu, Crkvi, Euharistiji, značenju Gospinih ukazanja i poruka te o ulozi i odgovornosti svećenika u evangelizaciji Crkve i svijeta.

Profesor Berger predavanja je održao prva dva dana i govorio o temama: Zapreke na putu vjere u Isusa, Isus i

Euharistija, Isus i Crkva i Isusov odnos prema ženama. Fra Ivan Dugandžić je održao predavanje na temu: „Međugorje i nova evangelizacija“, osvrnuvši se na jednostavne i snažne Gospine poruke koje evangeliziraju, mijenjaju ljudska srca. Fra Tomislav Pervan govorio je o Međugorju kao snažnom duhovnom pokretu u Crkvi smještajući ga u kontekst povijesnih prilika u kojima se nalazimo te o Međugorju kao Božjem daru za Crkvu.

Svaki dan seminara započinjao je klanjanjem Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu i jutarnjom molitvom. Potom su slijedila predavanja uz stanku do podne. Poslije podne priličan broj svećenika ostajao je u tišini i klanjanju pred Presvetim koje je bilo izloženo za molitvu. Poslije podne program je nastavljan uz predavanja i meditacije a potom bi svećenici sudjelovali u crkvi na večernjem molitvenom programu: Molitva krunice, sveta Misa i molitve iza Mise. Tijekom seminara svećenici su pohodili Brdo ukazanja uz molitvu krunice i Brdo Križevac uz molitvu križnoga puta. Molitva križnoga puta je bila ujedno i priprava za ispovijed - svećenici su se jedni pred drugima ispovijedili

na Križevcu.

Prije završne svete Mise sudionici su izrazili svoje dojmove, podijelili svoja iskustva kao i prijedloge za iduće duhovne vježbe. Mnogo svećenika je izreklo svoje pozitivne dojmove o duhovnim vježbama govoreći kako su u Međugorju kao nigdje na drugom mjestu doživjeli molitveno ozračje. Kako reče jedan svećenik: „Kad hodočasnici odu u Svetu zemlju onda govore o lijepim osjećajima i pozitivnim dojmovima ali u Međugorju hodočasnici govore o potrebi obraćenja, promjene života i hoda na putu svetosti.“ Mnogi svećenici su posebno istaknuli ljubavnost župljana koji su ih besplatno primili u svoje domove kroz ove dane duhovnih vježbi.

Na završnu svetu Misu došle su i obitelji iz župe koje su ugostile svećenike. Na kraju svete Mise svećenici su izmolili posvetu Blaženoj Djevici Mariji. A kao znak zahvale obiteljima, svećenici su blagoslovili obitelji i ovu župu kako bi ustrajali na putu svjedočenja Gospine prisutnosti u ovome mjestu.

fra Ljubo Kurtović

BISKUP IZ SRI LANKE NA HODOČAŠĆU U MEĐUGORJU

Mons. Joseph Vianney Fernando, biskup biskupije Kandy u Sri Lanki i predsjednik biskupske konferencije Sri Lanke u srpnju 2006. boravio je na petodnevnom hodočašću u Međugorju. U petak 21. srpnja predslavio je sv. Misu na engleskom jeziku i hodočasnici održao propovijed. Susreo se s franjevcima u župnom uredu i s njima razgovarao o međugorskim događanjima.

SKUPINA GLUHONIJEVIH HODOČASNIKA IZ ITALIJE

Od 2. do 5. srpnja 2006. na hodočašću u Međugorju boravila je skupina od 30 gluhoonijemih osoba iz Italije (Rim, Abruzzo, Marche) kojima su se za boravka u Međugorju pridružile još četiri osobe. S njima je došao i njihov duhovnik i prevoditelj otac Vincenzo Di Blasio, član „Male misije za gluhoonijeme“ koju je u 19. stoljeću osnovao Don Giuseppe Gualandi. O. Di Blasio kaže da su osobe s ovim teškom hendikepom posebno otvorene za ono što je vezano uz gledanje – dakle i za fenomen ukazanja – pa je s njima već hodočastio u Lourdes i Fatimu. Ovo je njegovo drugo hodočašće u Međugorje gdje otkriva Gospu pod

jednim drugačijim aspektom. Citirajući Helen Keller koja je bila i slijepa i gluhoonijema, o. Di Blasio kaže: „Nemogućnost gledanja čovjeka odvaja od stvari, a nemogućnost slušanja i govorenja odvaja ga od ljudi, i zato je gluhoonijemost teža od sljepoće.“ Iz tog razloga otac Di Blasio uvijek teži tome da uz gluhoonijeme na hodočašće pođu i osobe bez tog hendikepa. Kaže da je njihovo iskustvo tada dvostruko: susreli su i Boga i čovjeka.

Hodočašće je organizirala „Opera Romana Pellegrinaggi“, agencija za hodočašća Rimskog vikarijata koja neposredno ovisi o Papinom kardinalu vikaru.

KRALJICA MIRA U PTUJU, SLOVENIJA

U najstarijem slovenskom franjevačkom samostanu – vode ga oci konventualci – vandali su uništili kip Majke Božje što se nalazio u kapelici uz gotski prezbiterij. Upravo u to vrijeme hodočasnici iz okolice Ptuja tražili su mjesto gdje bi postavili kip Kraljice Mira. «Evo vam mjesto kraj pomirenja, ako hoćete možete ovdje postaviti kip», kazao im je župnik p. Tarzicij Kolenko.

Kip Kraljice Mira darovala je jedna međugorska hodočasnica u ime svoga već pokojnog oca koji je želio izgraditi kapelicu Majci Božjoj. Na Bijelu nedjelju, 23. travnja ove godine, u franjevačkom se samostanu okupilo mnoštvo međugorskih hodočasnika na molitvu krunice i sv. Misu. Pjevao je župni zbor, a sv. Misu, uz suslavljenje velikog broja svećenika, predvodio je provincijal p. Milan Kos. Nakon Mise svećenici i puk otpjevali su Litanije Majke Božje. Tom prigodom dekan i župnik p. Tarzicij, koji je blagoslovio kip Kraljice Mira, svjedočio je sljedeće: «Prije šezdeset godina porušena je divna barokna crkva koja se nalazila na ovome mjestu. Na mjestu srušene crkve, komunisti su izgradili poštu. 2001. pošta je srušena i na njenom mjestu počelo se s gradnjom crkve. Na dan kad je na zvonik, visok 35 m bila postavljena kupola teška devet tona, dogodilo se nešto posebno: Nakon ručka, do njegova auta sam ispratio arhitekta. Pogledali smo na novi zvonik i vidjeli kako gori križ, iskre su letjele na sve strane. Arhitektu je tu pojavu uspjelo dokumentirati.»

Ispod toga zvonika nalazi se kip Kraljice Mira!

Međugorski hodočasnici iz Ptuja i okolice dogovorili su se svake predzadnje nedjelje u mjesecu okupljati oko Kraljice Mira na molitveno slavlje po uzoru na međugorski večernji program.

Frenk Muzek

BICIKLISTIČKO-MARATONSKO HODOČAŠĆE LJUBLJANA - MEĐUGORJE ZA MIR U SRCIMA I CIJELOME SVIJETU

Molitvena grupa sv. Jožefa iz Ljubljane biciklima će hodočastit od 10. do 17. rujna u Međugorje, čime žele povezati krajeve i župe u Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

Sedamnaest članova grupe na biciklima će pod geslom Mir u srca i u svijet prijeći 560 kilometara, a uz bicikliste će trčati i slovenski ultramaratonac Dušan Mravlje i duhovnik Pavao. Skupina će se na putu svaki dan zaustaviti u jednoj župi, gdje će u suradnji sa mjesnim župnikom pripremiti kratki kulturni program, slaviti Misu, pročitati poslanicu mira, zapaliti svijeću mira i ljubavi i moliti zajedno s domaćim vjernicima za mir u svijetu. Cilj ovog biciklističko-maratonskog hodočašća je među ljudima širiti svjetlost, ljubav, radost i optimizam Boga Oca.

Molitvena skupina sv. Jožefa iz Ljubljane je još mlada skupina – postoji tek nekoliko mjeseci, ali se njezini članovi poznaju, druže i mole već godinama. Neki od članova godinama hodočaste u Međugorje, a ove su se godine odlučili na biciklističko hodočašće želeći u ljudima probuditi vjeru u Boga i po-

taknuti na življenje poruka Kraljice Mira.

Hodočasnici na put polaze 10. rujna 2006. ispred crkve franjevačkog samostana u Ljubljani nakon sv. Mise, blagoslova i kratkog kulturnog programa, a hodočašće završava u subotu, 16. rujna 2006. u 12 sati u međugorskoj crkvi, kada će hodočasnici pustiti golubove mira.

Ekipi biciklista će se u petak, 15. rujna, autobusom mira pridružiti i skupina hodočasnika iz Slovenije, koja će također moliti za mir u svijetu. Članovi molitvene skupine sv. Jožefa iz Ljubljane srdačno pozivaju sve koji mogu da im se pridruže s biciklima na putu, na svetim Misama, koje će se slaviti u Karlovcu, Plitvicama, Gračacu, Bihaću, Kninu, Sinju, Imotskem, Međugorju te na Širokom Brijegu. Članovi će se svaki dan javljati medijima, koji će pratiti njihov put.

Katja Dolenc,
Molitvena grupa
sv. Jožefa iz Ljubljane,
Slovenija

NE BOJ SE, ILIJA!

dr. fra Iko Skoko

Jedan od poznatijih starozavjetnih proroka jest prorok Ilija (hebr. elijahu: moj Bog je Jahve). Bio je iz Tišbe Gileadske, a živio je i svoju misiju obavljao u 9. st. prije Krista. Dakle, skoro tri tisuće godina prije nas. Djelovao je i naviještao Božju riječ u Sjevernom izraelskom kraljevstvu za vrijeme kralja Ahaba i njegova žene Izabele i kralja Ahazije. O proroku Iliji posebno se govori u Prvoj i Drugoj knjizi o kraljevima. Spada u četiri osobe Starog zavjeta, ili vremena povijesti spasenja prije Isusa, koje evanđelja posebno spominju. To su Abraham, Mojsije, David i Ilija. Evanđelisti su obuzeti likom ovog čovjeka velike vjere te ga zato spominju više puta. Ilija je veliki junak koji se ne bori za sebe, nego za Boga. Borio se kao ni jedan prorok prije njega da njegov narod ne ode od Boga, nego da pripada i klanja se samo Bogu. Govorio je: Ne može se častiti i klanjati krivim bogovima uz pravog Boga. Borio se protiv idola u svom narodu.

Bog ga je više puta hrabrio preko svoga anđela. Ilija se plašio doći pred kralja Ahaziju kojemu je poručio, kad se kralj ozlijedio,

da ne će ozdraviti i vratiti se na kraljevsko mjesto, nego da će umrijeti zbog toga što je slao glasnike Baal Zebubu, bogu ekronskom. Anđeo Jahvin reče Iliji: «Sidi s njim, ne boj se». (2 Kr 1, 15)

Ilija je bio čovjek koji nije imao straha pred ljudskim autoritetima. Prilazi kralju Ahabu, koji mu je zaprijetio smrću, i ukazuje mu da upropaštava narod jer slijedi krive bogove. Ilija nema straha doći kralju u Nabatov vinograd i reći mu da je grijeh ono što on čini: Ubija čovjeka, otima mu imanje i prodaje se! Zbog takvih čina mora stradati kralj i njegov dom.

Ilija nema straha pred narodom – ne plaši se njegove osude ili, ako to želimo reći današnjim rječnikom, ne plaši se javnosti, medija, novina, televizije...

Ilija nema straha ostati i biti sam. Skupio je svoj narod i lažne proroke na Karmelu i rekao: «Ostao sam sam kao prorok Božji». (1 Re 18,22)

Od proroka Ilije, Božjega čovjeka, možemo i mi, ljudi početka 21. stoljeća, mnogo naučiti!

STOPAMA MIRA

Žalosna otajstva krunice

Isus je bičevan

U BRLOGU

*U bolje vremena učenike si uz sebe imao,
ali kada su oni došli njih je netragom nestalo.
Nastupili su trenutci velikih događaja,
progledao si se u svjetlu Oca nebeskoga,
otklonio mač, uzeo dostojanstvo i krenuo.
Kao veličina u njihov si tmurni brlog ušao,
prestrašio ih time pa ti namijeniše bič.
Htjeli su te preodgojiti, na silu i divlje,
ti si stameno primao udarce i šutio.
Čujem kako odjekuju zrakom i šibaju ti leđa,
osjećam strah vladara, strah izvršitelja.
Ništa zato što su već stoljeća prošla,
sve je uvijek isto samo se uloge mijenjaju,
ja, pak, želim biti potpuno drugačiji,
podmećem svoja krhka leđa i pobjeđujem.
Oni se deru, vrište, raspamećeni su, lome se,
u tvojim očima prepoznajem svoju sliku,
nije mi žao, nas smo dva prijatelji, zar ne?
Blagoslovi, Isuse, moj hod ovom zemljom,
neka bude častan, uspravan, topao i ljudski,
ali blagoslovi i hod sve moje braće i sestara,
naša je budućnost, tvoji smo učenici.
Bit ćemo blagi, svjetlost zemljom prosipati,
u njihovim brlozima o tebi ćemo pričati,
kucnuo je odsudni čas za novi poredak,
naprijed ćeš biti ti, iza tebe svi tvoji,
umivat će se lice povijesti za nova svitanja.
Hvala ti, ja sam uz tebe, sada i uvijek.*

Miljenko Stojić

PREDZNACI UKAZANJA I “SPAŠAVANJE” VEČERNJE MISE

fra Jozo Jolić

Vijest da se Majka Božja ukazuje katoličkoj djeci u selu Bijakovićima, župa Međugorje, doznao sam iz društvenog tiska. Malo me je iznenadila ta vijest, budući da se među vidiocima spominju imena Vide (Vicke) Ivanković, Marije Pavlović i Ivana Dragičevića kojima sam predavao vjeronauk u sedmom i osmom razredu.

Naime, pastoralno sam djelovao u župi Međugorje od 1974. do 1980. skupa s pokojnim fra Lukom Sušcem, poslije čega sam 30. listopada 1980. došao u župu Jablanica na Neretvi. I tu me zatekla ta radosna vijest o ukazanju Gospe maloljetnoj djeci: Mirjani Dragičević, Vidi (Vicki) Ivanković, Mariji Pavlović, Ivanu Dragičeviću, Ivanki Ivanković i Jakovu Čoli. Budući da mi je rođena sestra Anđa umrla u Australiji 22. lipnja 1981. godine, žalost za sestrom bacila mi je u pozadinu tu radosnu vijest o ukazanju Gospe. Ipak, ubrzo sam počeo razmišljati o tom događaju i moram priznati da sam odmah povjerovao u njegovu istinitost. A zašto?

Naime, tom spasonosnom događaju pretходили su neki znakovi koji mene osobno uvjeravaju u istinitost Gospina ukazanja. Tako je nekoliko godina prije Gospinog ukazanja vjernik Vlado Falak, samouki slikar iz sela Šurmanaca (jedno od sela međugorske župe) prije moga dolaska u međugorsku župu (1974.) darovao svoju sliku u tehnicu ulja koja prikazuje Gospu kako lebdi iznad vinograda i crkve sv. Jakova apostola u Međugorju. Slika je bila dugo vremena obješena o zidu crkve na koru i kao da je neprestano proročanski ukazivala na buduća ukazanja Gospe u Međugorju. Svi hodočasnici koji su dolazili u Međugorje mislili su da je ta slika naslikana nakon ukazanja Gospe u Međugorju.

Drugi znak jest gradnja velebne crkve u župi Međugorje. Kad već župa ima tri filijalne crkve (Šurmanci, Vionica i Srebrenica ili Miletina) nije bilo nikakve potrebe da se gradi župna crkva dužine 42 i širine 21 m. Dok sam s majstorima stavljao pod od kamenih ploča s otoka Brača, uvijek sam vjernicima prigovarao zašto su gradili crkvu tolikih dimenzija kad osim nje imaju još tri područne crkve. Znao sam često kazati: tko će popločati ovoliki „aerodrom“. No danas je, kako nam je svima poznato, crkva tijesna da bi mogla primiti toliki broj vjernika koji dolaze svaki dan iz svih krajeva svijeta. Nije li i to bio je-

Procesija s kipom sv. Jakova 1975.

dan znak Neba da će se u međugorskoj župi i u crkvi sv. Jakova nešto veliko dogoditi?

Treći znak, koji je upućivao na buduće ukazanje Majke Božje u župi Međugorje, jest samo uređivanje prostora na brdu Križevac. Naime, na tom je brdu još 1934. godine podignut betonski križ i od te godine tu se ispod križa slavi sveta Misa prve nedjelje iza Male Gospe. Prostor oko betonskoga križa bio je neravan, kršovit, vrlo tijesan i neprikladan

za slavljenje sv. Mise s Božjim pukom. Zato sam s dobrim vjernicima-dobrovoljcima župe izravnao kamenje i uredio te očistio 400 kvadratnih metara terena, da može što više vjernika nazočiti Misnom slavlju i poslije Mise ostati u zajedničkom druženju. Uz to smo postavili 14 postaja Križnoga puta, postavivši na svaku postaju drveni križ od hrastovine. Kao da je Božja providnost htjela da sve to bude uvod u velika događanja na brdu

Jedan od meni poznatih milionara veli: „Fra Jozo, da si ti ostao ovdje, ne bi došlo do ovoga!“ Na to sam mu odgovorio: „Odakle vi znate, kakav ja stav imam prema ukazanju Gospe? Nego, molim te, daj mi ključ od crkve i zvonika, da zazvonim, da mi se svijet ne razilazi i da zna, da će biti sv. Misa“.

Križevac koja su usko vezana za ukazanja Majke Božje na brdu iznad Bijakovića...

Zabranjen pristup crkvi

I tako, dok jedni vjeruju u ukazanja u Međugorju, drugi sumnjaju, treći ne vjeruju, četvrti ostaju ravnodušni, ja čvrsto vjerujem u istinitost tih ukazanja upravo zbog gore spomenutih znakova koji su prethodili samom ukazanju i zbog molitvenog ozračja koje je vladalo u obiteljima samih vidjelaca, iako ću poštivati konačni pravorijek Crkve o ukazanjima u Međugorju. No, moram priznati, da me u istinitost samog ukazanja u Međugorju uvjerio i pokojni biskup msgr. Pavao Žanić prigodom krizme 25. srpnja 1981. na blagdan sv. Jakova apostola, gdje sam i sam nazočio Misnom slavlju. Biskup je između ostaloga kazao da «djeca ne lažu! Djeca govore točno ono što je u njihovim srcima... Sigurno je: Djeca ne lažu»...Tim riječima otac biskup me je toliko uvjerio u istinitost ukazanja da nikada nisam posumnjao u ukazanje Gospe vidiocima, mojim vjeroučenicima, niti sam ih ikada kroz ovih 25 godina pitao što o tome niti sam imao potrebe pitati... Od samoga početka, kažem, bio sam uvjeren da djeca ne lažu. Toga sam uvjerenja i danas. Razumje se, svoje uvjerenje ne želim nikome nametati.

No ono što me čini radosnim u svemu ovome jest činjenica da sam osobno sudjelovao, ne planirajući i ne želeći, u «spašavanju» večernje Mise koju su komunističke vlasti željele ukinuti pa su tražile od župnika fra Joze, a kasnije i od njegovog kapelana fra Zrinka Čuvala, da ukine večernju svetu Misu, da poslije podne zatvori crkvu i tako spriječi bilo kakva hodočašća u Međugorje. Ja osobno ništa nisam znao o tome. No, 17. kolovoza 1981. godine dobio sam neki unutarnji poticaj da odem u župu Međugorje, iako to nisam ranije planirao jer sam u Međugorju bio prije nekoliko dana. Neki unutarnji glas toliko je u meni bio jak, da sam istoga trenutka upalio auto i uputio se u Međugorje. Bio sam obećao ing. Draženu Gardavskom, djelatniku HE Jablanica, da ću ga, kad pođem u Međugorje, povesti sa sobom. Budući da je on taj dan radio do 15 sati, a ništa mu prije nisam spominjao o putovanju, morao sam ga sačekati i onda smo se uputili u Međugorje. Čim smo prošli zaselak Sivrića na putu prema crkvi, pred mostom na Lukoću zatekli smo mnoštvo hodočasnika. Na mostu je stajala milicijska straža, nikoga nije puštala preko mosta. Nazočnima su govorili kako im župnik fra Jozo poručuje da ne će biti večer-

Fra Jozo Jolić sa župljanima župe Međugorje na hodočašću sv. Nikoli Taveliću u Duvnu

nje Mise i da se razidu i vrte svojim kućama. To su mi rekli neki hodočasnici koji su stajali u koloni pred mostom i kazali da su fratri iz župnog ureda odvedeni i zatvoreni, a da su se fratri s Humca, koji svaki dan ispovijedaju u Međugorju, maločas vratili natrag na Humac i da ne će biti sv. Mise. No, ja sam „nesvjesno“ kazao da me župnik fra Jozo zadužio da slavim večernju Misu. Na tu moju „nesvjesnu“ izjavu uzbiba se ono mnoštvo od nekoliko tisuća ljudi koji su stajali pred mostom, probi kroz milicijsku stražu i uputi se prema crkvi moleći i pjevajući crkvene pjesme. Čak su napravili i procesiju prema crkvi. Ja sam se malo pobjojao za svoju sigurnost zbog te „nesvjesne“ izjave pa sam naglo okrenuo auto te krenuo prema crkvi meni dobro poznatim putem, preko Miletine i kroz zaselak Vasilji. Na tom putu iznad Miletine susreo sam stotinjak hodočasnika iz Čapljinje koji su se vraćali kući s uvjerenjem da ne će biti sv. Mise, jer su fratri zatvoreni, a fra Zrinko se još uvijek nalazi u Osnovnoj školi u Bijakovićima, gdje ga ispituje UDBA. I njima sam ponovio svoju «nesvjesnu» izjavu i oni su odmah pošli prema crkvi. S ing. Gardavskim sam se dovezao do pred samu crkvu i parkirao auto uz električni stup koji se nalazio ispred župne crkve. Čim sam izašao iz auta čuo sam uzvike pobožnih žena: „Evo našega fra Joze, Bog ga pomog'o, bit će Misa!“

Zaključan zvonik, pretres crkve i župnog ureda

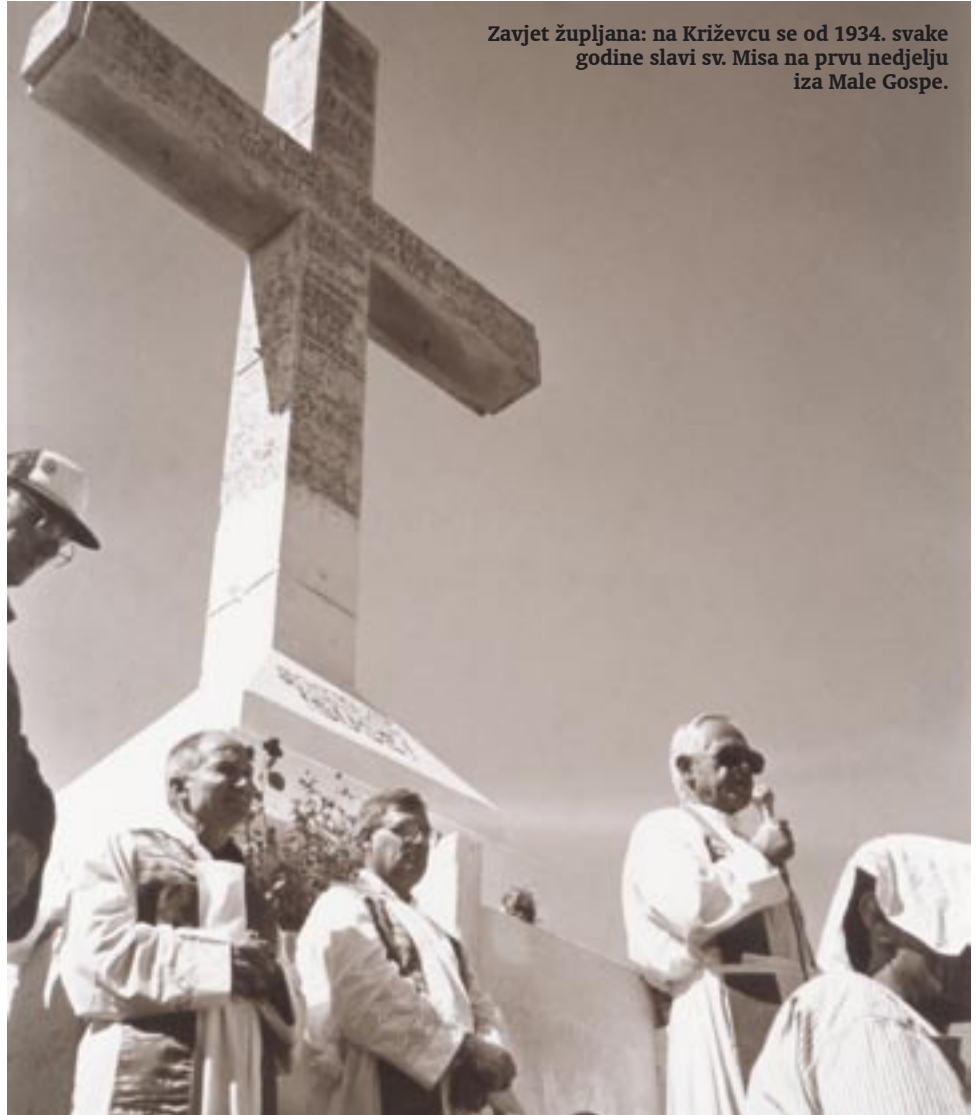
Organi sigurnosti su već bili pretresli crkvu i otišli pretresati prostorije župnog ureda. Vani je stražarila milicija. Jedan od meni poznatih milicionara veli: „Fra Jozo, da si ti ostao ovdje, ne bi došlo do ovoga!“ Na to sam mu odgovorio: „Odakle vi znate, kakav ja stav imam prema ukazanju Gospe? Nego, molim te, daj mi ključ od crkve i zvonika, da zazvonim, da mi se svijet ne razilazi i da zna, da će biti sv. Misa“. On mi odgovori da mogu slobodno slaviti Misu, da je crkva otvorena, da su je upravo pretresli i da sada pretresaju župni ured. Na to ga molim da mi dade ključ od zvonika, a on odgovara da mora pitati komandira milicije. Odlazi i pita, ali mu komandir ne dopušta da dođem po ključ jer još traje pretres župnog ureda. Dok razgovaramo, pobožne žene i neki vjernici se tiskaju oko nas i govore i dalje: „Evo našega fra Joze, Bog ga pomog'o, bit će Misa!“ Neki hodočasnici zbunjeno gledaju u mene. Naime, vide da nisam župnik fra Jozo Zovko, a mještani stalno govore: „Evo našega fra Joze, Bog ga pomog'o, bit će Misa!“ Ponovno sam zamolio milicionara da pita komandira ključ od zvonika. On ponovno odlazi komandiru, pita ključ, vraća se i kaže mi da mogu otići i uzeti ključ iz župnog ureda. U tom trenutku otvara se prozor kućice časnih sestara u kojoj je UDBA cijeli dan u pritvoru držala časne se-

stre, maltretirala ih i ispitivala. Časna sestra Skolastika Galić baca mi ključ kroz prozor i veli: „Fra Jozo, evo vam ključ od zvonika.“ Bilo je očito da su sestre krišom slušale naš razgovor, u pravom trenutku otvorile prozor i dale mi ključ. Ja sam zatim našao dva jaka muškarca-vjernika, Mirka i Vinka Čilića iz Međugorja, otvorio im zvonik i oni su zazvonili crkvenim zvonima. Dok sam ulazio u crkvu, primijetio sam jednu grupu pravoslavljanih vjernika koji su na golim koljenima lizali po crkvenom dvorištu, pjevali crkvene pjesme u kojima su spominjali Bogorodicu i s krvavim koljenima ulazili u crkvu. To me se duboko dojmilo.

Preputna crkva

Mnoštvo svijeta je bilo u crkvi. Nigdje nisam vidio nijednog svećenika i fratara. Bio sam sam, a mnoštvo svijeta čekalo je za svetu ispovijed. Sav uzbuđen, nisam znao što učiniti, hoću li ispovijedati ili ne, jer me od početka Mise dijeli samo pola sata. Na trenutak sam sjeo da ispovijedam. No, bio sam u tjeskobi i probadala me misao što ću propovijedati ovolikom mnoštvu naroda? I u istom trenutku sam se ohrabrio. Naime, samo dva dana prije bila je svetkovina Velike Gospe i ja sam propovijedao u Kostajnici, filijalnoj crkvi župe Žitače pa sam se dosjetio, da tu istu propovijed ponovim večeras u Međugorju. I s tim mislima ulazim u sakristiju da obučem misno ruho za slavljenje Euharistije. No, na svoje veliko iznenađenje i čuđenje, ugledah kolegu fra Stanka Dodiga koji se već obukao u misno ruho i slaviti će svetu Misu, jer ga je župnik fra Jozo koji dan prije zamolio da slavi večernju Misu. To me vrlo obradovalo. Upitah fra Stanka kad je došao u crkvu. A on reče da je bio doma kod svoje mame, da nije mogao doći u crkvu kad je htio, jer je straža milicije priječila prilaz crkvi. I kad je svijet grunuo preko mosta i uputio se prema crkvi, onda se i fra Stanko uputio. I te večeri slavio je sam svetu Misu na oltaru. Dok sam prolazio kroz crkvu do ispovjedaonice, primijetio sam mnoge vjernike kako plaču. Ne znam jesu li to bile suze radosnice što se slavi Misa ili žalosnice što su fratri u pritvoru. Možda i jedne i druge. Pri samom kraju svete Mise došao je fra Zrinko Čuvalo koga je UDBA ispitivala u Osnovnoj školi i potresnim se riječima obratio nazočnim vjernicima na misnom slavlju kazavši između ostaloga, da mu je to „najtužniji dan u životu“.

Poslije svete Mise vidio sam među Božjim pukom još dva fratara: fra Ivana Prusinu i fra Ivicu Vegu. Ne znam kad su oni došli crkvi.

Zavjet župljana: na Križevcu se od 1934. svake godine slavi sv. Misa na prvu nedjelju iz Male Gospe.

Zatim sam pristupio časnoj sestri Marcelini Sušac koja je bila pred crkvom i zamolio je da mi kaže sve što se toga dana događalo s fratrima i časnim sestrama u Međugorju, budući da je i ona bila jedna od onih koje je UDBA ispitivala i maltretirala. O svemu mi je pričala u crkvenom dvorištu, a ne u župnom uredu, jer smo se bojali i predmnijevali da je UDBA prilikom pretresa župnog ureda ostavila svoje neprimjetne prisluškivače, kao što je to učinila u crkvi, što mi je potvrdio Grgo Kozina Andrijin koji mi je svake godine pomagao u pripremi proslave Križevca. I nakon što sam pažljivo saslušao sestru Marcelinu, pun dojmova uputio sam se s gospodinom Gardavskim u Jablanicu.

Najtužniji i najdramatičniji trenutci u mom životu

Ti popodnevni trenutci provedeni u Međugorju i cijeli događaj sigurno će mi ostati u sjećanju kao najtužniji i najdra-

matičniji u mom životu. No, isto tako bio je to i jedan od najznačajnijih trenutaka međugorskih događanja. Da je tomu tako najbolje svjedoči Međunarodni glazbeni festival Međugorje '94. održan u nedjelju 24. srpnja u 20,30 h na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova, a koji je organizirala Udruga „Zvona Međugorja“ MGFm '94. Tada je slavljena sveta Misa koju je predvodio pokojni fra Slavko Barbarić. Tijekom slavljenja euharistije spomenuo je da je Udruga „Zvona Međugorja“ MGFm '94 organizirala Međunarodni glazbeni festival na uspomenu događaja «spašavanju» večernje Mise te je tom prigodom spomenuo moje ime i ljude koji su zvonili. A u znak zahvalnosti za sudionništvo u «spašavanju» večernje Mise fra Slavko mi je uručio i darovao pozivnicu u prvom redu i na prvom mjestu, koju i danas čuvam kao uspomenu na taj veliki događaj za mene i za župu Međugorje.

MARIJA - STUBIŠTE DO NEBA

Krist je umro i uskrsnuo i uzašao na nebo da pripravi mjesto svim otkupljenima. Svi mi vjerujemo u uskrsnuće tijela i život vječni. Svi mi koji smo na dan krštenja postali djecom Božjom, jednom ćemo – na dan suda – s tijelom i dušom gledati lice Božje.

Ali Marija je jedina s tijelom i dušom uznesena na nebo prije dana suda, odmah nakon smrti.

Zašto je Isus požurio da je uznesu na nebo? Jer je ona njegova majka i pravo je bilo da je odlikuje iznad svih žena. Ali u svemu drugom on ju je odlikovao, a ipak je ostavio među nama da bude kao i mi, nama u svemu jednaka, samo uzvišenija i Bogu bliža.

Rođena je od oca i majke kao i mi svi – samo bez grijeha. Rodila je Sina Božjega, ali u trudnoći i bolima – kao i sve druge žene i majke.

Trpjela je, strahovala je, tugovala, plakala i srca probodena tugom živjela kao i sve druge žene i majke.

Voljela je svoga Sina i pratila ga je i pod križ – kako bi to učinila i većina drugih majki i žena.

Bila je puna milosrđa i voljela sve, pa i svoju rodbinu, i pomagala – kako bi i svaka dobra žena i majka.

Molila je pobožno i dugo – kao što čine tolike žene i majke.

Razmišljala je o Isusovim riječima i čuvala ih u srcu – kako to čine mnoge pobožne duše, posebno žene.

U svemu je bila čovjek kao i mi, samo s više krijeposti, a manje mana. Bila je čovjek, slabi čovjek, Božji čovjek, najčovjek, a ipak samo čovjek, pravi čovjek.

Samo dva puta se izdvojila od ostalih ljudi: u prvom trenu života, kad je začeta bez grijeha i slabosti Adamove na sebi; i nakon smrti, kad je tijelom i dušom uznesena na nebo.

Zašto je Bog s Majkom svoga Sina napravio te dvije iznimke? Koju je svrhu imao?

S pomoću nje htio je premostiti onaj neizmjerni jaz između neba i zemlje, svetosti Božje i grješnosti ljudske.

Čitamo u Starom zavjetu o patrijarhu Jakovu, ocu izabranog naroda Božjeg: U noći kad se Bog spremao izabrati ga za po-

Ti si Djevo, ljestve Jakovljeve.

Sam Sin Očev po tebi nam dođe.

Zemlja s nebom po tebi se spaja

Previšnjim darom.

(Himna na 1. Večernjoj svetkovine)

četnika izabranog naroda, on je sanjao da se s kamena pod njegovom glavom pa do otvorena neba dižu stube po kojima anđeli silaze i uzlaze. Bio mu je to neki znak da će on otvoriti put narodu Božjemu do neba.

Novom narodu Božjemu, otkupljenom i spasenom po Kristu, taj put je otvorila Marija, Majka Isusova.

Po njoj je Bog sišao k nama i uzeo naše ljudsko tijelo. Živio je i ostao među nama kao jedan od nas. Po njoj je danas (Velika Gospa) naše ljudsko tijelo uzašlo na nebo i ostalo u nebu kao Božje, nebesko biće.

Kao mudri graditelj Bog je nju sačuvao bezgrješnom da Bog, dolazeći na zemlju, ne stupi na grješno tlo. Sačuvao je nju od svake ljage da Boga Spasitelja sačuva od svake grješnosti i omogući mu uništiti svaki grijeh, a svojoj Majci biti uvijek i u svemu ljubljeno dijete. Isto tako uznio je nju Bezgrješnu tijelom i dušom na nebo da čovječanstvo, uzlazeći do Boga, imadne Boga dostojan i nikad grijehom okaljano nogostup.

Marijina bezgrješnost i njezino uznesenje dva su kraja, dva stupa velikog Božjeg mosta od Boga do čovjeka, od svetosti do grješnosti.

Veličina jednoga mosta ne računa se ni po lijepom izgledu, ni po dragocjenoj građi, ni po čemu drugom, osim po sposobnosti da izdrži i omogući prijelaz velikim teretima. Tako je i s Marijom: njezina najveća veličina nije u onom što je rekla, pa ni u onom što je učinila, nego u onom što je bila. Velika je ne po radu i znanju nego po Božjem odabranju. Po vezi i dodiru s Bogom.

Zato ju je Gospodin uznio na nebo prije nas da po njoj uznesu i nas. Kad je svima nama omogućio uskrsnuće tijela, onda je trebao svima napraviti stubište po kojem ćemo dolaziti do Boga. Ona je to stubište. Danas slavimo čas kad je to stubište postavljeno i kad je svima nama put omogućen do neba. Ona je nama dokaz da je nebo naše.

*/Iz propovijedi dr. fra Rufina Šilića
na svetkovinu Velike Gospe - iz knjige
U OKRILJU MAJKE/*

nastavak sa str. 9

se kasnije ovdje događati. Prvi hodočasnici koji su došli i našli ljude otvorena srca, koji ništa drugo nisu očekivali već su željeli da svatko bude zadovoljan, da dobiju čašu vode i komad kruha, osjećali su ljubav, istinsko gostoprimstvo, kao u prvoj kršćanskoj zajednici, koja je bila jedno srce i jedna duša. To je bilo presudno za kasniji rast Međugorja.

Jedno pitanje u svezi međunarodne dimenzije Međugorja: Govori se da su crkve u svijetu prazne ili poluprazne, da vjera umire. Što je to što ljude motivira da dođu u Međugorje? Koja ih snaga tjera poduzeti ponekad zaista teške i zahtjevne odluke?

Da bi se čovjek odlučio za takvo nešto, mora ga zvati nešto jače, nešto nadnaravno. Vijest o ukazanjima bila je veliki znak, a ja u tomu vidim snagu milosti Božje. To je taj magnet, milosni magnet koji je ljude privukao. Ljudi su bili otvoreni, a znamo da je čovjek danas sve gladniji istine, života, povjerenja, sreće, i da traži nešto što će zadovoljiti ljudske prohtjeve, a i one koje duša ima, a ponekad ih razum i srce ne poznaju. U Međugorju ljudi nemaju što vidjeti, ali mogu susresti Boga, a taj susret može biti potresan, može mu pomoći da riješi svoje probleme, da može nositi svoj križ. To je odlučilo, to molitveno ozračje, koje je tako jako, aktivno i živo da se čovjek mora mijenjati. To ga ponese.

Ovdje se osjeća snaga Božja

Razgovarao sam s nekim ljudima koje vjera, Bog, uopće ne zanimaju. No kazali su mi kad čovjek stupi na ovo tlo, u trokut crkva - Podbrdo - Križevac, osjeća se neka snaga, energija, koja čovjeka ne ostavlja ravnodušnim. Čovjek mora biti ili vruć ili potpuno hladan. To je snaga milosti koja je mnogima pomogla obratiti se, čak i onima koji nisu imali nimalo vjere. Nebrojani su primjeri koji pokazuju koliko je Bog ovdje na djelu i što može učiniti.

U župi Međugorje bili ste do veljače 1995. Ispričajte nam svoje iskustvo rada sa župljanima, vidiocima, hodočascima. Ovo jest župa, ali po mnogočemu posebna, pa je i rad svećenika drukčiji negoli u drugim župama.

Nemoguće je u malo riječi reći sve ono što ovdje svećenik doživljava. Susreo sam ne stotine tisuća, već milijune ljudi koje držim svojim prijateljima. Bilo je uistinu puno potresnih susreta. Ispovijedajući, razgovarajući ili slušajući ljude stekao sam dojam da ovdje nitko nije došao zbog toga što mu

je bilo dobro, jer nije znao gdje će potrošiti svoje vrijeme, već je došao susresti se s nekim tko ga voli, tko ga čeka, tko mu može pomoći, a to je Gospa, Gospa koja je došla pomoći svojoj djeci u nevoljama u kojima se nalazimo. A manje-više, svatko je u nevoljama, svakoga goni neka muka, neka nevolja, neki problem, neka poteškoća. Ljudi su došli s pravom vjerom i nadom da su došli u pravo vrijeme i na pravo mjesto, gdje će dobiti odgovor, gdje će spoznati da ih netko voli, da ih netko želi pratiti u životu, i da nisu slučajno došli u ovaj život. Ljudi u Međugorju susreću Boga koji je na njih mislio od vječnosti, i da im pokaže svoju ljubav, šalje svoju Majku, Blaženu Djevicu Mariju, a ona kao Majka ne može drugo reći nego: Draga moja djeco, ja sam vaša majka, došla sam da vam pomognem, da vas najprije naučim kako ćete živjeti, kako ćete se obratiti, kako ćete srcem moliti, kako ćete u život pretvoriti Isusovo evanđelje, kako ćete ljubiti.

A kad čovjek nauči ljubiti, što je zadaća čitava života, onda mu je sve lako, lako mu je sve oprostiti, lako mu je preko svega prijeći, onda mu je lako križ uzeti pa ga nositi, jer

zna da će za to dobiti svoju nagradu.

Tijekom cijeloga desetljeća moga rada u župi Međugorje doživljavao sam ponos župljana što je njihova župa izabrana, što je Bog pogledao na nas, što je poslao svoju Majku kazati nam da nas voli. Gospi je stalo da ovdje bude mir, sreća i radost, život koji nama Bog želi. Ovdje sam proveo nezaboravne dane koji su me naučili malo drukčije gledati na život. Ovdje sam vidio i kolika je milost, koliki je dar biti franjevac, biti svećenik: Pomagati umornima i opterećenima na putu života, krijepiti ih Kristovim sakramentima i svime što nam Crkva govori, a Gospa kao Majka Crkve došla je upozoriti nas da i mi svećenici shvatimo bolje i ozbiljnije kakve milosne darove imamo i kako te darove ne smijemo čuvati za sebe, već ih nesebično davati drugima kako bi postigli spasenje.

Poruka koju sam cijelo vrijeme htio kazati ljudima jest: Nalazite se na svetom mjestu, ne zaboravite gdje ste bili, pokušajte na povratku kući nastaviti živjeti ono što ste ovdje doživjeli. Svaki trenutak koji sada živite s blagoslovom Božjim, pretvaraj u trenutke spasenja, za sebe i za druge.

nastavak sa str. 17

I kako ste reagirali pred tim što vam je govorio vaš prijatelj?

Ova priča me je uistinu očarala. Svećenik mi je kazao da je Albert pokušava napisati, ali da ne uspijeva te da ima nekoliko novinara iz Londona koji to žele napraviti, jer taj je tip bio tamo jako poznat, a preko noći se obratio u Božjeg čovjeka. S mnogo radoznalosti otišla sam u samostan, Albert me intervjuirao i rekao kako smatra da ja nisam prikladna osoba za to: „Molit ću za vas, ali ne pristajem”, bilo je sve što mi je kazao. Otprilike mjesec i pol kasnije me je nazvao i rekao: „Nakon što sam molio svaki dan, i dalje sam uvjeren kako niste najprikladnija osoba koja će pisati moju priču, ali u molitvi sam shvatio i da ćete to ipak vi napraviti”.

Pomalo nesuvislo....

Bila sam zbunjena, jer ako je on mislio da nisam 'podobna', nisam ništa shvaćala, jer mi je još govorio: „Ja mislim da niste, ne, Španjolka ne. Ali u molitvi osjećam da mi upravo Bog govori: „ Da, Španjolka.” I tako sam počela. Godinu i pol dana radila sam na projektu.

Kakav je bio Albert?

Jako inteligentan. Kad sam ga upoznala, imao je 52 godine i vidjela sam da je njegovo obraćenje bilo istinsko i duboko. Moglo se naslutiti da je u prošlosti bio nasilan, gubio je strpljenje, i vidjelo se da se konstantno bori sam sa sobom. Gubio je živce sa mnom, jer sam bila dosta spora dok bih pričala o Bogu, i u određenim trenutcima sam se prestrašila jer nikad nisam bila sa jednim mistikom, s nekim tko vidi anđele.

Iz drugog iskustva obraćenja, a unutar ovog osobitog svjedočanstva, što je ono što vam je najviše privuklo pozornost?

To da je opat iz samostana bio psihijatar i da je tvrdio kako Albert nije lud, te da je prošao brojna ispitivanja. To ti stvara jedan teško objašnjiv osjećaj.

Strah?

Osjećala sam i strah, jer mistik je osoba koja može mnogo dobra donijeti čovječanstvu, zbog čega sotona uopće nije sretan s takvim ljudima. Tijekom rada s njim dogodilo se niz pojedinosti koje su me opsjedale i zbog kojih sam gotovo napustila projekt.

To su oni o kojima pišete u romanu, fizički napadi demona na Alberta?

Vrlo slični. Napadi od kojih je patio Albert nisu bili fizičkog karaktera, već duhovnoga, mnogo gori i vrlo teški. Ali je ova knjiga, prema Albertovu traženju, namijenjena najsiromašnijim i marginalnim slojevima društva. Posebice zatvorenici. Bio je

opsjednut s time da spoznaju da Bog doista postoji. Onda sam pronašla način da te duhovne napadaje objasnim ljudima niže obrazbe, pretvarajući ih u fizičke. To svatko razumije, jer svatko je nekada primao udarce i boljelo je.

Dakle, demon nije izmišljotina?

Ne. To vam može reći svaki egzorcist. Ja sam intervjuirala dvojicu njih zbog tog poglavlja. Jako dobro su me posavjetovali i to su, mislim, bili trenutci mog života kad sam se najviše bojala.

Kako to demon plaši?

To su jako osjetljiva iskustva da bi ih se objasnilo. Jedino što znam jest da ne želim imati s njime nikakva posla jer se njegova nazočnost može osjetiti. Godinu i pol sam radila s mistikom i osjećala kako nas je nešto priječilo da se napiše ova knjiga.

O ovoj temi, u El castigo de los angeles, romanu o Međugorju, u dvije epizode govorite o demonu: jedna je o egzorcizmu, a druga o demonskom ukazanju. Jesu li stvarne obje epizode ili su samo dio priče?

Kada se osobe upuste, zađu u takve probleme, što je redovito kroz razne vrste spiritizma, demon djeluje, i kad je jedna osoba opsjednuta, ono što obično čini jest da hita na mjesta gdje zna da Bog snažno djeluje. Na primjer, Lourdes, Fatima ili Međugorje. Priča o opsjednutom u El castigo de los angeles koju, Bogu hvala, nisam vidjela, jest jedna istinita priča koja se zbila u Međugorju, usred bijela dana, i pred mnoštvom svjedoka. Kod druge epizode riječ je o demonskom

ukazanju Mirjani, jednoj od vidjelica iz Međugorja. Ona je sama svjedočila kako je Gospu vidjela svakodnevno, i jednog dana ukaže joj se demon prerušen u Mariju. Kaže da se ljutila na Gospu nekoliko dana, ali Gospa joj je protumačila kako je to dopustila da bi ljudi znali da demon postoji, i da je stvaran.

Poruka Međugorja jest poruka mira, usred svijeta gdje nasilje vrvi na svakom koraku. Vi vjerujete u tu poruku?

Jasno, ja vjerujem u tu poruku. I vjerujem da se na nasilje ne može odgovoriti nasiljem. To je kršćansko počelo, i ja kao katalinkinja nastojim ga primjenjivati. Ovaj stav, kao i tematika mojih romana, zatvaraju mi u mojoj profesiji mnoga vrata, ali mi otvaraju druga koja su prekrasna.

Dakle, vrijedi truda?

Meni, svakoga. Jer vjerujem da se nalazimo u vrlo teškom povijesnom trenutku u Španjolskoj. Smatram da mi katolici moramo biti hrabri. Ne možemo pristati na to da nam se rugaju ili da nas mlate. Kada prikazuju kazališnu predstavu u kojoj vrijeđaju Boga, moramo, bez nasilja, zahtijevati poštovanje. Kada emitiraju program u kome Krista premazana margarinom stavljaju u mikrovalnu pećnicu, katolik mora reći: Iskazao si mi manjak poštovanja, i nemoj to ponovno učiniti. Obrana mojih načela donosi mi veliki unutarnji mir, pa čak i kad me vani kleveću ili vrijeđaju. Ne bi nas trebala brinuti kritika, nismo nitko i ništa. Ali kad vrijeđaju moje vjerske osjećaje, moram zahtijevati da me poštuju, baš kao što ni ja nikad ne bih uskratila poštovanje jednom budistu.

Dajte nam jednu poruku te nade koju ste pronašli u Međugorju?

Moja poruka nade jest Bog. Ja vjerujem, kad bi u ovom trenutku cijelo čovječanstvo, sve do zadnjega izgubljena otočića tamo negdje iza Singapura, sjelo pet minuta u molitvi, svatko na svom jeziku, svatko svome Bogu, tražeći od njega mir i unutarnju preobrazbu, svijet bi se vrlo brzo promijenio, što je i papa Wojtyła govorio. Cijelo jedno čovječanstvo, sjedinjeno u molitvi za mir, preobrazilo bi svijet. Međugorske poruke trajni su poziv na molitvu, a preko nje ljudi mogu doći do unutarnjeg mira koji je početak sveopćega mira.

Izvor: „ALBA” (Dossier; Međugorje, zemlja obraćenja) (Prijevod: Filka Mihalj)

ČUDOTVORNA MEDALJICA

fra Karlo Lovrić

Sv. Katarina Labouré rodila se u seoskoj obitelji u Fain-les Moutiers (Zlatna obala) u Francuskoj 2. svibnja 1806. i dobila krsno ime Zoé. Nikada nije primila formalno obrazovanje. Majka joj je umrla kad je djevojčici bilo osam godina, pa je na nju – kada joj se starija sestra odlučila za redovnički život – pala velika odgovornost: odgajati brata i sestru. Godine 1830. otac je i njoj dopustio da uđe u zajednicu Kćeri Božje ljubavi (sestre milosrdnice) sv. Vinka Paulskog u Chatillon-sur-Seine. Nakon postulare, uzevši ime Katarina, poslana je u samostan u Rue du Bac u Parizu.

Prvo ukazanje

Dok je bila u novicijatu (godina kušnje) Gospa joj se ukazala dva puta. Prvo ukazanje je bilo 18. srpnja 1830. na vigiliju blagdana sv. Vinka Paulskog, kome se Katarina utekla sa žarkom molitvom da vidi Presvetu Djevicu. Naime, ona je toga dana progutala malu relikviju (moći) koju je dobila od svoje poglavarice, moleći velikog sveca (Vinka Paulskog) za milost da vidi Presvetu Djevicu. Molitva joj je bila uslišana. Iste noći, u 23.30 dok je spavala, čula je da je netko zove. Jedno tajanstveno dijete je stajalo pokraj njezina kreveta i zvalo je da ustane.

“Moja sestro, svi dobro spavaju, dođi u kapelicu. Čeka te Presveta Djeвица” - reklo je dijete. Katarina se obukla i slijedila dijete “koje je širilo zrake svjetlosti kamo je prolazilo”. Stigavši u kapelicu, Katarina se zaustavila blizu svećenikove stolice koja je smještena u koru ispod slike sv. Ane (sad je tu kip Sv. Josipa). Ona čuje “kao šuštanje svilene haljine”. “Evo Presvete Djevice”, kaže njezin mali vodič.

Katarina oklijeva povjerovati. Ali dijete ponavlja još glasnije: “Evo Presvete Djevice”. Katarina se baci pred noge Presvetoj Djevici koja je sjedila u svećeničkoj stolici i stavlja joj ruke na koljena.

“Tu sam provela najugodniji trenutak svoga života. Nemoguće bi mi bilo reći što sam sve iskusila. Presveta Djeвица mi je rekla kako se moram ponašati prema svome ispovjedniku i više drugih stvari.”

Presveta Djeвица pokazuje rukom oltar gdje se nalazi svetohranište i kaže: “Dođi ispod ovoga oltara. Tu će se dijeliti milosti osobama koje ih budu s povjerenjem i naklonošću tražile”.

Katarina je dobila jednu tešku misiju i zamolbu da utemelji Bratstvo Marijine djece. To će ostvariti o. Aladel 2. veljače 1840.

Ukazanja su prestala u rujnu 1831. Ubrzo nakon toga Katarina je od svoga duhovnog vođe o. Aladela dobila dopuštenje da se obrati pariškom nadbiskupu Quellenu i s njegovim odobrenjem napravi medaljice.

On joj je to dopustio, i u lipnju 1832. načinjene su prve medaljice.

Čudotvorna medaljica poznata je po cijelome svijetu.

Ali se često zaboravlja da su ukazanja u kapelici rue du Bac u Parizu pripremila put velikim događajima u Lourdesu.

Drugo ukazanje

Presveta Djevica Katarini se ponovno ukazuje 27. studenoga 1830. Dogodilo se to u 17.30 sati ispod slike sv. Josipa, u vrijeme molitve novakinja u kapelici. Najprije Katarina vidi kao dvije žive slike koje prolaze, na dnu povezane, u kojima Presveta Djevica stoji na zemaljskoj polukugli, nogama gazeći zmiyu.

Na prvoj slici Djevica u svojim rukama nosi malu pozlaćenu kuglu s križem koju diže prema nebu. «Ova kugla prikazuje cijeli svijet, Francusku i svaku osobu na poseban način» – čuje Katarina. Na drugoj slici iz njezinih otvorenih ruku, na čijim su prstima prstenja od dragog kamenja, izlaze zrake prekrasnog svjetla. Katarina u isti tren čuje jedan glas koji kaže: «Ove zrake su simbol milosti koje dijelim osobama koje ih traže». A da protumači drago kamenje iz kojega ne izlaze zrake, kaže:

«To je slika milosti koje se zaboravlja moliti». Zatim se oblikovao jedan ovalni lik oko Blažene Djevice Marije i Katarina vidi u polukrugu napisan zlatnim slovima ovaj zaziv: «O, Marijo, bez grijeha začeta, moli za nas koji se tebi utječemo». Tada se čuo jedan glas: «Daj napraviti medaljicu po ovom modelu. Osobe koje je budu nosile s povjerenjem, primit će velike milosti». Napokon slika se okrene i Katarina vidi drugu stranu medaljice. Iznad križa veliko slovo M (Marija), dolje dva srca, jedno okrunjeno trnjem a drugo probodeno mačem. Sliku okružuje dvanaest zvijezda.

Ukazanja su prestala u rujnu 1831. Ubrzo nakon toga Katarina je od svoga duhovnog vođe o. Aladela dobila dopuštenje da se obrati pariškom nadbiskupu Quellenu i s njegovim odobrenjem napravi medaljice. On joj je to dopustio, i u lipnju 1832. načinjene su prve medaljice. Katarina je ostala anonimna tijekom službenog istraživanja njezinih viđenja, koja su konačno potvrđena 1836. Popularnost medaljica je rasla i ubrzo su postale poznate kao «čudotvorne medalje».

Izjava pariškog nadbiskupa

Evo zaključka pariškog nadbiskupa msgr. de Quellena: «Izvanredna brzina kojom se proširila ova medalja, broj napravljenih i podijeljenih medalja, milosti koje su primili vjernici, čini se doista znakom kojim je Nebo željelo potvrditi stvarnost ukazanja i istinitost kazivanja vidjelice i širenje medaljice».

U Rimu, pri obraćenju Židova Alfonsa Ratisbonnea papa Grgur XVI. svojim je autoritetom potvrdio zaključak pariškog nadbiskupa.

Čudotvorna medaljica poznata je po cijelome svijetu. Ali se često zaboravlja da su ukazanja u kapelici Rue du Bac u Parizu pripravlila put velikim događajima u Lourdesu.

«Gospođa u spilji ukazala mi se onakvom kakva je bila prikazana na čudotvornoj medaljici» – izjavila je Bernardica Soubirous.

Zaziv «Marijo, bez grijeha začeta, moli za nas koji se tebi utječemo» potakao je i papu Pija IX. da 1854. proglasi dogmu o Bezgrješnom začecu. Četiri godine poslije Gospa je to sama potvrdila u Lourdesu: «Ja sam Bezgrješno Začeće».

Katarina je provela život radeći kućanske poslove u katoličkom prihvatilištu i nije govorila o svojim ukazanjima nikome osim svome duhovnom vođi.

Umrula je 31. prosinca 1876. na glasu svetosti (46 godina poslije ukazanja), a da nikome nije otkrila tajnu osim svome duhovniku. Njezino tijelo, savršeno sačuvano, nalazi se u Kapelici ukazanja pod kipom Blažene Djevice Marije s kuglom u Parizu. Proglašena je blaženom 28. svibnja 1933., a svetom 27. srpnja 1947. Slavi se 28. studenoga.

Ako ljubite Blaženu Djevicu Mariju i imate povjerenja u njezin majčinski zagovor i zaštitu, nosite ovu medaljicu sa sobom (oko vrata) da živite u milosti Božjoj. Gospa želi da je svaki dan zazivamo: O Marijo, bez grijeha začeta, moli za nas, koji se tebi utječemo. Širite medaljicu i darujte je, posebice bolesnicima i ožalošćenima.

MEĐUGORJE JE VRLO POTREBNO U OVOM TRENUTKU POVIJESTI EUROPE I SVIJETA

Razgovarala Lidija Paris

O. Dermot McCarthy, urednik vjerskog programa na irskoj televiziji RTE, zaređen je za svećenika 1966. Dobitnik je nagrade za životno djelo za rad na području vjerskog programa, savjetnik Papinskog vijeća za socijalnu komunikaciju i bivši administrator konkatedrale u Dublinu. S njime smo razgovarali dok je u lipnju 2006. boravio u Međugorju s velikom skupinom od 300 hodočasnika iz Irske

Oče Dermot, prisjetite se svoga prvog susreta s Međugorjem...

Ovo mi je drugi dolazak u Međugorje. Prvi put sam došao prije 19 godina, kad sam bio administrator katoličke konkatedrale Svete Marije u Dublinu. Nadbiskup Dublina dr. Kevin McNamara bio je teško bolestan, pri kraju svog života a meni, kao administratoru, javljale su se razne skupine povezane s Međugorjem sa željom da organiziraju molitvene susrete u katedrali. Bio sam svjestan poteškoće vezane uz priznanje međugorskih ukazanja, kao i da ovdašnji mjesni biskup nije dao svoje odobrenje, pa nisam želio tadašnjeg ili budućeg dublinskog nadbiskupa stavljati u neugodan položaj u odnosu na njegova kolegu u Mostaru. Bio sam već čuo razne priče o Suncu koje se okreće i o kronicama koje mijenjaju boju, postaju zlatne i, naravno, o svakodnevnim ukazanjima vidiocima... Rekao sam: najbolje da odem i sam vidim o čemu se radi!

Vidio sam nevjerojatan izraz vjere, vjerovanja, svetosti

U Međugorje sam došao sa skupinom. Stigao sam prilično skeptičan, a otišao s dubokim dojmovima. Za mene se Sunce nije okretalo, moja krunica ostala je iste boje, ali ono što sam vidio bio je nevjerojatan izraz vjere, vjerovanja, svetosti. Kao što neki dan rekoh svojoj skupini u propovijedi, laičko svećenstvo je za mene dobilo sasvim novo značenje jer sam vidio da se zaređeni svećenici i laici međusobno pomažu na veoma snažan način.

To je u skladu s onim što je Gospa rekla na samom početku. Bilo je zanimljivo i to da ovdje nije postojao neki jedinstveni ritual, kao u Lourdesu, gdje se okupaš u lurdske vode, do dirne špilju i hodaš u procesiji sa svijećama. Te stvari ne možeš učiniti kod kuće, dok sve što se ovdje događa možeš učiniti i kod kuće. Marija ponavlja ono što je rekla u Kani Galilejskoj: «Učinite sve što vam kaže!»

To me se jako dojmilo. Ljudi su hrlili u crkvu na molitvu, snažno su pjevali, vani su u redovima čekali na ispovijed – u to vrijeme nije bilo ispovjedaonica – sve je to na mene ostavilo trajan dojam.

U to doba malo je toga bilo izgrađeno... Stanovali smo na nekom imanju oko kilometar od Međugorja... Bio sam vrlo svjestan činjenice da stanujemo u nečijoj kući. Toplo su nas primili. Još jedna stvar koja me se dojmila u vezi s ukazanjima u Međugorju je podrška koju su župljani davali svemu što se ovdje događalo. Nisam primijetio nikakvu malograđansku ljubomoru niti čuo ikakve opaske, kao na primjer 'zašto njezina kćer ili njegov sin imaju ukazanja, a ne moja djeca?'. Svi ljudi davali su divnu podršku. To je vjerojatno jedan od Gospinih utjecaja na ovu župu.

Dojam je bio snažan. U Dublin sam se vratio rekavši sebi: Bolje da s međugorskim molitvenim susretima u katedrali pričekamo dok ne bude imenovan novi nadbiskup, ali ja ću zauzeto podržati sve te zahtjeve kad bude imenovan. Tako je i bilo. Sad sam se, nakon 19 godina, vratio ...

U međuvremenu ste postali urednik vjerskog programa na irskoj nacionalnoj televiziji...

Godine 1991. zamolili su me da preuzmem mjesto urednika vjerskog programa irske nacionalne televizije RTE. Imao sam dugogodišnje iskustvo rada u medijima. Za svećenika sam zaređen 1966., a od 1965. do 1982. radio sam s tri druga svećenika u dokumentarnom programu zvanom Radharc – to je keltska riječ koja znači Pogled ili Panorama. Snimali smo dokumentarce za televiziju, najprije širom Irske, a kasnije po cijelom svijetu. To je bilo vrlo zanimljivo razdoblje, to snimanje dokumentaraca vjerskog karaktera. Naši filmovi, nevjerojatno popularni na irskoj televiziji, bili su širokog raspona tema. Pokrivali smo teme, inicijative, pokrete i zanimljive ljude koji su utjecali na Katoličku Crkvu neposredno poslije II. vatikanskog sabora. Snimali smo filmove u Brazilu, u Africi, u Japanu, na Filipinima, u Koreji, Hong Kongu te desetku drugih zemalja. Naši programi pomagali su ljudima da im se otvore oči za stvarnost Crkve u svijetu. Mi, Irci, uvijek smo mislili da su naši misionari odlazili iz svete Irske, donosili Krista svim tim ljudima i davali im vjeru... U tome ima nešto istine, ali ima i jedna druga istina: u mnogo čemu su naši misionari odlazili i otkrivali vrlo živog Krista u tim zajednicama. Mnogi misionari, svećenici, redovnici, sestre i laici vraćali su se u Irsku i donosili nešto od te energije, entuzijazma i evanđeoske vatre u našu prilično tradicionalnu i umornu domaću Crkvu.

Međugorje je poziv na produblivanje duhovnosti

Mnogi svećenici i biskupi govore o umornoj Crkvi u zapadnim zemljama... Također mnogi cijene ono što se događa u Međugorju upravo stoga što tako brojni hodočasnici po povratku kući donose novi žar u svoje župe... Sada, 19 godina nakon vašeg prvog dolaska, vidite li promjene ovdje u Međugorju?

Duh se nije promijenio, i radujem se što to vidim. Nailazim na isti entuzijazam, istu dobrodošlicu i toplinu kao i prije 19 godina. Naravno da postoje kafići, restorani i suvenirnice, veće i raskošnije kuće za hodočasnike, ali čak i jedna mala stvar – činjenica da u pansionu mogu sami sebi spremati šalicu kave ili

čaja u bilo koje doba dana – jako je cijenjena. Ovdje sam sa skupinom od 300 hodočasnika... Došli smo na inicijativu gospođe Heather Parsons koja je napisala tri knjige o Međugorju. To je velika skupina, ali nismo čuli nikakve žalbe osim onih koje se tiču hrkanja. Čuo sam mnoge pozitivne komentare. Ovdje ne vidim nikakve znakove prijekora i nadam se da se to nikada i ne će dogoditi. Još uvijek vlada ono isto ozračje potaknuto vidljivom vjerom hodočasnika. Sviđaju mi se nove usluge koje se nude hodočasnici – izgrađene su u duhu mirne i praktične učinkovitosti. Crkva je, naravno, premala da bi primila sve vjernike – nije dobro da se nastavi ovako jer je neudobno. Stajanje u stisci je protiv svih modernih pravila zdravlja i sigurnosti! Siguran sam da ovdajšnje vlasti razmatraju izgradnju većeg natkrivenog molitvenog prostora. Već je odavno vrijeme za to.

Kako vidite duhovnost Međugorja – ako uopće postoji međugorska duhovnost?

To pitanje postavljao sam sebi i drugima: Postoji li neka posebna međugorska duhovnost? Mislim da ne. Mislim da je to poziv na produbljanje duhovnosti koju već imamo. Novo razumijevanje onoga što smo primili kao djeca, u školi i kod kuće, to je budenje svega toga, to je obnova te jednostavne vjere, vjere bez kompleksa. Što se Marijinih ukazanja tiče, čovjek najprije pomisli da bi – ako je ona Majka Božja – njezine poruke trebale imati malo više teološke supstance. One su zapravo razočaravajuće jednostavne. I kažem sam sebi: Završio sam studij teologije, možda je za mene vrijeme da se vratim jednostavnoj vjeri kakvu svi mi imamo, s kojom smo odrasli. Vrijeme da pogledam što to Gospa govori, da ponovno pročitam njezine poruke, i uvijek iznova, i da čitam između redaka, između riječi.

Ona mora govoriti riječima koje su razumljive ljudima svih uzrasta, svih rasa, svih podrijetla. I eto mene, s mojom teološkom izobrazbom i prirođenim smislom za klerikalnu superiornost u vjerskim pitanjima koja je – vjerujem – više prepreka nego pomoć u razumijevanju Gospinih poruka. Čovjek mora biti dovoljno ponizan da bi počeo ispočetka i ponovno o svemu razmislio. Duhovnost Međugorja je duhovnost koju može primjenjivati svatko. Vraćamo se kući – odakle god došli – s novom snagom, novim oduševljenjem, svjesni istine koja postoji već 2000 godina. Iznad svega, Marija nas stalno usmjeruje prema svojem Sinu. Neke stvari koje kaže pravi su izazov... Neke stvari na koje nas poziva nisu

lagane: Post o kruhu i vodi dvaput tjedno, tri krunice svaki dan, i tako dalje... Moram drugačije organizirati svoje vrijeme, promijeniti svoj dnevni program i vidjeti imam li hrabrosti za nešto takvo? Jesam li spreman za to? Jesam li spreman na taj način dati svoje vrijeme Bogu?

Vidioci cijelo vrijeme ukazuju na ono što Marija govori

Mislim da je Međugorje vrlo potrebno u ovom trenutku povijesti Europe i svijeta. To je poziv na vraćanje jednostavnoj vjeri, vjeri koja nije pojednostavnjivanje, niti naivnost, niti odvajanje od stvarnosti života. To je svakodnevno priznavanje da Bog postoji, da imamo Spasitelja koji nas je spasio, da nam Njegova Majka stalno na Njega ukazuje, da nas zove da Ga slušamo, da je s nama Duh Sveti koji nas okružuje i snaži svojom božanskom ljubavlju.

Gospa govori o Bogu Ocu, o Bogu Stvoritelju, o stvorenju... Predstavljajući se kao Kraljica Mira, ona dodiruje ključne teme našeg vremena u kojem postoji opasnost od uništenja, u kojem vlada unutarnji rat u nama samima između onoga što je dobro i što je loše za cijelo čovječanstvo...

U brojnim porukama Marija kaže: *Čitajte znakove vremena*. Što to znači? Moglo bi se raditi o globalnoj nesigurnosti, o globalnom strahu, globalnom nerazmjeru siromaštva, o lakomosti u neki društvima u nekim dijelovima svijeta, uključujući, nažalost, i moju zemlju. Znakovi vremena – to je vrlo bremenita sintagma... Međugorje nas podsjeća da treba razmisliti o tim stvarima. No, ne budimo pesimisti. Radije nadimo načina kako donijeti mir o kojem Marija tako često govori, mir u svim područjima života, privatnog i javnog, u skladu s našim individualnim područjem utjecaja.

Slušali ste kako govore vidioci. Oni uglavnom govore uvijek istu stvar. Vi ste čovjek medija, televizije, komunikacija. Kako shvaćate taj način prenošenja poruke? Hodočasnici uvijek iznova slušaju isto, a čini se da im nikada nije dosta...

Vidioci ne igraju prema medijskim pravilima. Oni ne slijede zapovijed: *Budi uvijek nov, budi uvijek drugačiji, budi raznobojan*. Prema pravilima današnjih medija sve mora biti «začinjeno» ili «alternativno». Vidioci me podsjećaju na Majku Tereziju iz Kalkute koja je također uvijek govorila istu stvar. Međugorje ne možemo suditi prema standardima današnjih medija. Moramo misliti svojom

glavom i ne dati da na nas utječu trendovi ili moda javnog mišljenja. Treba hrabrosti suprotstaviti se stalnom pritisku, pritisku koji se vrši napose na mlade ljude da slijede i potvrđuju mišljenje drugih ljudi – što je često proizvod mudro izvedenog marketinga.

Međugorje mi nudi da se suočim sa svojim vjerovanjima i izaziva me da razmislim svojom glavom!

Način na koji govore vidioci jako me se dotiče. Slušao sam Mirjanu neki dan. Ni na koji način ne želi šokirati, ne pokazuje znakove umora kad govori o svojem iskustvu. Bila je jednako oduševljena, jasna i poticajna kao što mislim da je bila prije 25 godina. Ovaj tjedan susreo sam i Mirjanu i Ivana. Kod njih nema nikakvih znakova nekog sebičnog osjećaja da su slavni, što je prirodna napast, ali njima je očito strana. Nema znakova da žele privući pažnju na sebe same. Ukazuju cijelo vrijeme na ono što Marija govori, na poruke koje daje, a ne na sebe. To se vrlo jasno vidi.

Sve što ste naveli znakovi su autentičnosti. Logično je pitanje: Zašto Crkva, po vama, još uvijek oklijeva?

Čudim se da mjesna Crkva još uvijek nije potvrdila ono što se događa u Međugorju. Nisam crkveni pravnik, ali neovisno o kanonskim razlozima koje se navodi u prilog oklijevanja sa službenim priznanjem, mislim da je neshvatljivo što službena Crkva u Bosni i Hercegovini tako zaostaje za ljudima iz cijelog svijeta koji, godinu za godinom, troše toliko vremena, financijskih sredstava i energije da bi došli moliti na Brdu ukazanja, na Križevcu... Da se radi o nekakvoj prijekori, onda sve to ne bi moglo tako dugo trajati. Mislim na Gamalijela koji govori u Djelima apostolskim: *Ako je to ljudsko djelo, samo će propasti, ali ako je od Boga, ne samo da ga ne ćete moći zaustaviti, nego ćete se suprotstaviti samom Bogu*.

Čini mi se da su katolici cijelog svijeta dali svoj blagoslov, svoju potvrdu, svoje priznanje. Ljudi obično nisu glupi, sigurno ne 25 milijuna ljudi tijekom 25 godina! Prelati koji bi *incognito* došli i samo jedan dan promatrali što se događa u Međugorju – dubinu vjere, duh istinskog kajanja i molitve – koji bi se pridružili hodočasnici dok se mukotrpno uspinju na Križevac, neki od njih bosonogi, i razmatraju put križa, ne bi mogli ne biti uvjereni da je sve to jasno svjedočanstvo božanske nazočnosti na jedinstven i snažan način – da je Međugorje doista mjesto koje je sam Bog izabrao da se u njemu ukazuje Njegova Majka.

DR. FRA KVIRINU VASILJU - U SPOMEN

dr. fra Tomislav Pervan

Fra Kvirin je bio izvorni filozofski mislilac, koji je cijeli svoj plodni stvaralački vijek proveo u inozemstvu, u hrvatskoj dijaspori, tako da je domaćoj javnosti ostao uvelike nepoznat. Tek je tu i tamo ponešto objavljeno iz njegova prebogata stvaralačkog opusa, ali ono bitno što je u svojim najzrelijim godinama stvorio, kod nas nije objavljeno.

Dana 6. srpnja 2006. preselio se u vječnost u Chicagu hercegovački franjevac, filozof i teolog, dr. fra Kvirin Vasilj, u 90. godini života, 72. redovništva i 66. svećeništva. Sav svoj radni vijek proveo je u inozemstvu budući da ga je rat omeo u nakani vratiti se u Domovinu. Rodio se u Međugorju, pod svoje stare dane redovito dolazio jednom godišnje iz Amerike u rodnu župu koja je kroz proteklih četvrt stoljeća postala duhovnim zavičajem nebrojenih hodočasnika. Od prvih dana svesrdno prihvatio Međugorje kao zbilju, kao nešto nadnaravno, vjerovao u zbiljnost i istinitost Marijinih ukazanja, makar je inače u životu bio veoma kritičan, bio je matematičko-logičko-analitički duh i promišljatelj stvarnosti, razuma i vjere.

Oni koji su imali sreću fra Kvirina poznavati, s njime sjediti i razgovarati, doživljavali su ga kao osobu iznimno snažna pamćenja, oštra oka, logičkoga zaključivanja, poznavatelja ljudske duše i ljudi. Krajnje samozatajan, franjevački malen i skroman, ponizan, bez htijenja i želje za nečim (desetljećima je nosio iste sandale i kaput!), osim nezatomljive žudnje za spoznajom istine o Bogu, čovjeku, prirodi. Fra Kvirinov matematički i analitičko oštri um te bistro oko, njegova čutila bijahu nešto poput trajno izvučenih antena koje su primale sve oko sebe te u svjetlu vjere i razuma stavljale u njegov osebnosti te krajnje izvorni, originalni, misaoni koordinatni sustav.

Bio je uvijek zahvalan sugovornik, duhovit u primjedbama. Bio je osoba koja je uvijek odgovarala na svaku dopisnicu, svako pismo ili javljanje. Redovito bi odgovarao gnomski nabijenim mudrim pismima iz kojih se moglo dosta toga naučiti. Imao je velik i širok krug prijatelja koji su potpomagali izdavanje njegovih djela u inozemstvu, za komunističkoga mraka ovdje. S punim se pravom može reći kako nitko nije napisao toliko izvornih djela, članaka ali i pisama kao upravo fra Kvirin. To je znak kako je poštivao čovjeka, svakoga, i najjednostavnijeg. Sve do zadnjih mjeseci svoga života stizala su od njega pisma te želja pohoditi još je-

dnom Domovinu i svoje Međugorje. Kroz pisma vodio je razgovore sa svojim sugovornicima.

I njegova su djela nastala upravo kao razgovor s Biblijom te s velikanima filozofske i teološke misli kroz mnoga stoljeća, ali isto tako i kao odgovori na suvremena pitanja što zaokupljaju čovjeka. Njegovi spisi i pisana riječ kušaju dati odgovor na čovjekova pitanja koja kroz cijelu svoju svjesnu povijest taj čovjek postavlja, a to je problem Boga i problem istine u svijetu i svemiru, problem odnosa naravi i nadnaravi, fizike i metafizike. U fra Kvirinovu golemu djelu – a njegov je 'opus magnum' *Temelji spoznaje stvarnosti* (1966.) – nešto kao sveukupni filozofski nauk o spoznaji, epistemologija, jedva ćete pronaći bilješke, *fusnote*, ali ćete pri čitanju zamijetiti kako on dijalogizira, nerijetko polemizira i pobija filozofske sustave, filozofske i teološke prethodnike, dok istodobno na originalan, nepatvoren način, bistri pojmove i krči putove novim spoznajama i zasadama.

Fra Kvirin - franjevački tražitelj istine

Sagledamo li fra Kvirinov redovnički, franjevački, svećenički i kršćanski život, možemo slobodno reći da je iz toga života uvijek prosijavala radost, vedrina, otvorenost. Teško smo kao ljudi ranjeni i stoga smo bez radosti. Franjo Asiški, veliki Kvirinov uzor, nije imao nikakvu drugu istinu osim one koju i mi danas imamo, a to je Evanđelje. Nikakvo drugo Evanđelje osim ovoga što ga danas mi posjedujemo. I zašto je jedan Franjo, zašto su zapravo sveci radosniji i sretniji od svih nas, a imamo u svome krilu iste istine, iste mogućnosti? Zato što su se držali Evanđelja u njegovoj izvornosti. Dok čita Evanđelje, stranice ostaju čiste, bez umetaka i dodataka, bez *marginia* i *fusnota*, komentara, ispravaka, i zato ta riječ pogađa poput strjelice u srce. Franjo ništa ne ispisuje niti domeće između redaka i zato nastupa kao zdrav, cijel i potpun čovjek, sretan i spašen, jedinom istinom.

Te i takve crte mogu se pronaći na našem Kvirinu. Nisu njemu komentari suvišni. Oni su zasigurno korisni, posreduju nove spoznaje, novo svjetlo i razumijevanje. Međutim, jesmo li pored svih tih golemih komentara i tumača danas sretniji i radosniji? Hoće li nam posredovati novu, djetinju istinu i vjeru? Fra Kvirin zanosno piše o Isusu Kristu, promišlja Kristov lik i osobu, za koga veli: "Toliko je Isus vladao fizičkim zakonima, da je bilo očito da se njima svojevrijedno

podložio da otkupi čovjeka. Umro je po svim zakonima naravi koja teži za otkupljenjem, uskrsnuo je prema svim zakonima naravi koja je obnovljena. U njemu su se izmirile fizika i metafizika, početak i svršetak stvari. Knjiga Postanka opisala je idealni eksperiment, kako bi svijet izgledao da nitko od ljudi nije sagriješio. Evandjelja su zabilježila stvarni eksperiment čovjeka bez grijeha i njegovu pobjedu nad grijehom (Isus iz Nazareta, 132).

Promišljanje Boga i čovjeka

Međutim, fra Kvirina zaokuplja temeljna misao Božje opstojnosti. Njega ne zadovoljavaju stari dokazi Božje opstojnosti, ni Anzelmov, ni skolastički, ne zadovoljava ga ni Kantov nauk. On je izvoran i u načinu dokazivanja Božje opstojnosti, a napose je izvoran u promišljanju tajne Presvetoga Trojstva. Za njega vrijedi, odbaciti Boga znači odbaciti i čovjeka. Zanimajati Boga istodobno znači zanimajati i čovjeka. Uskratiti se Bogu znači uskratiti sebi ljubav, uskratiti biti ljubljen, u prometejskome prkosu i prevratu. Fra Kvirin je protiv osiromašena i iskrivljena Boga koji je izgubio svoj identitet u suvremenom svijetu. Kroz cijeli fra Kvirinov opus provlači se temeljna misao: *Čovjek u sebi posjeduje sposobnost za Boga, čovjek je sposoban za Boga – on je sposoban Boga spoznati, doživjeti, s njime živjeti i ophoditi, prema njemu sve svoje usmjerenosti. Bog nije u opreci prema onome što je stvorio i koga je stvorio.*

Opstoji li ili ne opstoji Bog, pita se stalno fra Kvirin. Ako Boga nema, čovjek nikada ne može doživjeti ni sebe, ni ljude, ni druga bića. U izravan odnos sa samim sobom, sa svima drugima moguće je doći u mediju trećega koje nije dio sustava, a to je kroz Boga. Pitanje i problem Boga i nadalje živi makar je u suvremenim zapadnjačkim vakumiranim (zrakopraznim) laboratorijima Bog odavno mrtav i makar se svako razmatranje o bilo kojemu obliku transcendentije smatra natražnim.

Nema toga područja ljudskog umovanja na kome se fra Kvirin nije okušao. Napose u odnosu znanosti i vjere, vjere i kulture, vjere i politike, vjere i estetike, vjere i vječnoga života. U vrijeme kad je bilo aktualno polemizirati s

komunistima, polemizira s komunističkim misliocima i piše svoje rasprave (šezdesetih i sedamdesetih godina). Kroz novodobnu povijest bilo je uvijek sporenja između znanosti i vjere, tih dviju stvarnosti ljudskog života, bilo je sudara, ali je fra Kvirin uvijek nastojao istaknuti kako znanost i vjera ne postavljaju ista pitanja niti daju iste odgovore. Znanost nam govori o zakonitostima po kojima stvari i svemir funkcionira, dok nam vjera daje odgovore zašto sve ovo što opstoji uopće opstoji. Znanost ne može postati filozofijom koja želi odgovoriti na sva pitanja, dok se istodobno vjera mora ograničiti strogo na svoje područje. Na obje strane potrebna je velika mjera poniznosti i skromnosti. Objema je svojstvena potraga za konačnom istinom i zato je nužan udio razuma.

Teško je, gotovo nemoguće, jedan ovako bogat život sažeti i uobručiti u nekoliko redaka. Fra Kvirin je uvijek poziv i izazov. S jedne strane, genijalni matematičko-analitički duh, s druge strane istinska, duboka ponizna pobožnost – redovito s krunicom u ruci – , gotovo bismo rekli, kao malo dijete. Pronicanje u bit stvari s jedne strane, a na drugoj strani jedno veliko dijete koje se umije samo diviti. Možda je upravo to odlika velikana da ostaju neznatni i maleni. I njemu je jasno da čisto umne tvorevine ostaju sterilne ako ih ne oplodi duh i duhovnost, pobožnost, mistika.

Fra Kvirin uvijek stoji iza stvari i osoba o kojima govori, piše, poučava. To ga čini vjerodostojnim kao mislioca, čovjeka, kršćanina, franjevca i svećenika. Fascinantna duhovitost, stroga intelektualnost, krajnje siromaštvo, nezahtjevnost, osobni šarm, nekada prepun fine kritike pa čak i ironije.

nije, radosna ozbiljnost, ozbiljna razveseljenost, u vjeri i životu, u pristupu osobama i stvarima, to je ono što je na fra Kvirinu jedinstveno i neponovljivo. Hvala Gospodinu za ovoga velikana duha i srca koji je poniknuo u našem Međugorju.

Svojim znanstvenim radom fra Kvirin je obogatio hrvatsku filozofsku misao te ga se s pravom može nazvati velikim hrvatskim misliocem.

Napisao je brojne članke. Preko 450 ih je objavljeno u glasilima naše Hrvatske franjevačke kustodije i drugim hrvatskim književnim i političkim revijama i publikacijama u iseljeništvu.

Napisao je sljedeće knjige: Analiza i sinteza čovjeka, (Chicago, 1958.), Trinitarne teorije pred sudom razuma, (Chicago, 1960.) – Trinitarian Theories as Judged by Reason, (Chicago, ZIRAL, 1987.), Temelji spoznaje stvarnosti. Profizika transcendentne logike; Naravna teologija ljudskog razuma; Metafizika o čovjeku, (Madrid-Valencija, Dri-na Press, 1966.), Zašto vjerujem? (Madrid, 1968.), Odnos naravnoga reda prema nadnaravnome, (Madrid, 1970.), Sloboda i odgovornost, (Chicago, ZIRAL, 1972.), Marksizam i kršćanstvo, (München-Barcelona, Knjižnica Hrvatske revije, 1976.), Filozofija očovječenja i počovječenja, (Duvno, Naša Ognjišta, 1978.), Ljepota i umjetnost, (Chicago, ZIRAL, 1979.), Tajna počovječenja, (Duvno, Naša Ognjišta, 1981.), Misli o religiji, (Chicago, ZIRAL, 1983.), Filozofija ljudskog duha. Teorija spoznaje; Filozofija o Bogu, (Chicago, ZIRAL, 1984.), Vječni život, (Chicago, ZIRAL, 1987.), »Kruh naš svagdanji, daj nam danas«, odlomci iz dnevnika, (Chicago, ZIRAL, 1990.), Opstojnost Božja i stvarnost zla, (Chicago, ZIRAL, 1991.), Filozofija života, (Zagreb, K. Krešimir, 1997.), Religija, prirodne i društvene znanosti, (Mostar, ZIRAL, 1997.), Čovjek, njegova veličina i njegova bijeda, (Mostar, ZIRAL, 1998.), Razum i religija, (Zagreb, K. Krešimir, 1999.).

ŽUPA BROTNJO

fra Robert Jolić

Župa je sredinom 18. stoljeća obuhvaćala preširoko područja današnjih općina Čitluka i Čapljine te dijelom današnje općine Mostar-jug. U 18. st. župa je graničila s drugim starim župama: (Mostarski) Gradac, Blato (ili Rasno), Veljaci (Ljubuški) te Dragoslavci (poslije Vid) u Makarskoj biskupiji. Od župe Brotnjo odcijepile su se sljedeće župe: Gabela (1854.), a od Gabele poslije Čapljina (1917.), Čerin (1864.); blatska sela župe Brotnjo: Čule, Krivodol, Podgorje i Selišta pripojena su župi Ljuti Dolac (1864.); Međugorje (1892.), Gradina (1918.), Tepčići – Ploče (1918.), Čitluk (1918.); Sretnice, selo župe Brotnjo pripojeno je 1924. novoosnovanoj župi Kruševo. Iz toga možemo zamisliti koji je to ogromni prostor bio! A nije bilo prometala, nije bilo cesta. Samo krš, drača i sunce koje nemilosrdno prži. Franjevci su prostor obilazili na konju ili pješice.

Najstariji spomeni župe Brotnjo

Najstariji sačuvani spomen župe na području Brotnja je popis iz 1599. godine. U njemu se navode župe koje su pastorizirali franjevci iz samostana Zaostrog. Jedna od župa bili su Veljaci, druga Čitluk (Gabela), a treća Međugorje. Uz to popis navodi i ona područja koja su ustupljena samostanu Živogošće, jer su tamo fratri tada podizali samostan. Među ostalima, spominje se i Brotnjo, (Mostarsko) Blato i Mostar. I početkom 17. stoljeća to područje pripada samostanu Živogošće. Tada je župa Mostar, s Blatom i Brotnjom imala oko 300 katoličkih kuća. Neko vrijeme, nakon što su primorski samostani došli pod mletačku vlast, brigu o njihovim župama preuzeli su samostani koji su ostali pod osmanskom vlašću. Tako je imotski samostan preuzeo skrb za župe Brotnjo i Mostar, a kreševski za župu Međugorje. Kapitul

Područje današnje međugorske župe kroz povijest je (sve do svoga osamostaljenja 1892. godine) bilo povjereno pastoralnoj skrbi nekoć pregoleme župe Brotnjo, koja je sjedište od otprilike 1760. godine imala u Gradničima. Stoga će u nekoliko nastavaka biti obrađena povijest broćanske župe — “majke” (matice) župe Međugorje.

Tako je imotski samostan preuzeo skrb za župe Brotnjo i Mostar, a kreševski za župu Međugorje. Kapitul u Fojnici održan u kolovozu 1672. naredio je da imotski samostan ima odmah povratiti samostanu Živogošće župu Brotnjo, a župu Mostar na sljedećem kapitolu. Kreševski samostan treba odmah predati polovicu prihoda samostanu Zaostrog, a drugu polovicu na sljedećem kapitolu.

u Fojnici održan u kolovozu 1672. naredio je da imotski samostan ima odmah povratiti samostanu Živogošće župu Brotnjo, a župu Mostar na sljedećem kapitulu. Kreševski samostan treba odmah predati polovicu prihoda samostanu Zaostrog, a drugu polovicu na sljedećem kapitulu.

Biskup makarski fra Bartol Kačić-Žarković (1572.-1645.) u svojim izvješćima redovito spominje župu Brotnjo, pod upravom franjevac iz samostana Sv. Križa u Živogošću, ali ne spominje imena franjevaca koji bi bili župnici ili župni pomoćnici u Brotnju. Tako se župa Brotnjo spominje u izvješćima iz 1626. (skupa sa župom Blatom imala je tada oko 300 obitelji) i 1636. (župe Brotnjo i Blato pohodio je biskup 1633. te u njima krizmao 1564 osobe i šest žena primio u Katoličku crkvu). Biskup navodi kako "u te župe i mjesta nije mogao ući nijedan katolički biskup otkad ih je turski car osvojio". Do 1760. župa Brotnjo obuhvaćala je puno šire područje. Te je godine, naime, biskup fra Pavo Dragičević podijelio župu Brotnjo na dva dijela: Brotnjo i Ljubuški-Veljaci.

Najstariji sačuvani spomen župe na području Brotnja je popis iz 1599. godine. U njem se navode župe koje su pastorizirali franjevci iz samostana Zaostrog. Jedna od župa bili su Veljaci, druga Čitluk (Gabela), a treća Međugorje. Uz to popis navodi i ona područja koja su ustupljena samostanu Živogošće, jer su tamo fratri tada podizali samostan.

Sjedište broćanske župe

Sjedište župe Brotnjo nalazilo se u Gradničima barem od 1761. godine. Naime, te godine je biskup fra Pavo Dragičević pohodio svoj apostolski vikarijat. Dana 3. prosinca 1761. pohodio je selo Gradniće, za koje njegov tajnik piše da se u njemu nalazi malena i neugledna župna kuća, koja je tu podignuta prije nekog vremena.

Gradnići su u to vrijeme bili maleno selo. Biskup Bogdanović izvješćuje kako je 1768. u Gradničima bilo samo 11 obitelji, u kojima je živjelo 111 žitelja. Prezimena su bila: Galić, Prskalo, Erić, Pehar i Bešlagić. I taj biskup piše

da se u Gradničima nalazila "fratarska kuća, u kojoj redovno stanuje župnik: u njoj je (biskup, op. a.) bio vrlo prijazno primljen i tu je prenoćio". Da se u Gradničima nalazila župna kuća i 1773. godine svjedoči biskup fra Marko Dobretić. On je naime te godine, 19. lipnja, došao u župnu kuću u Gradničima te pregledao četiri prijenosna oltara i matične knjige. Isti biskup Dobretić šest godina kasnije opet je u Gradničima. Dana 29. svibnja 1779. došao je predvečer u to selo, "u kojem se nalazila župnikova kućica, koju je nekoć turska tiranija bila spalila" (*in qua extat domuncula parochi, nuper a tyranide turcica combusta*).

MARIJA S. ANCILA BUBALO

č. s. Jelenka Puljić, provincijalna predstojnica

U petak 14. srpnja 2006. u bolnici u Mostaru iznenada je preminula časna sestra Marija Ancila Bubalo.

Rođena je u Mokrome, župa Široki Brijeg, 19. travnja 1943. godine. U samostan *Školskih sestara franjevki* u Mostaru prijavila se 14. kolovoza 1962. nakon položene gimnazijske mature. Iste godine stupila je i u novicijat.

Nakon položenih privremenih zavjeta, u rujnu 1964. odlazi na studij hrvatskoga i njemačkoga jezika na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Tijekom studija jednu je godinu boravila u Njemačkoj (u Muensteru) zbog učenja njemačkoga jezika. Diplomirala je 1970.

Službovala je kao učiteljica novakinja (1971. - 1978.). Zatim je dvije sljedeće godine (1978. - 1980.) ispomagala u uredništvu *Naših ognjišta* u Duvnu. Godine 1980. odlazi u Dubrovnik gdje 12 godina djeluje kao profesorica hrvatskoga i njemačkoga jezika u Klasičnoj gimnaziji *Ruđer Bošković*. Godine 1992. preuzima službu zamjenice provincijalne predstojnice u Mostaru (1992. - 1998.). Istovremeno obavlja i službu provincijalne tajnice. Uz navedene poslove od 1994. predaje hrvatski i njemački u Ekonomskoj školi u Mostaru... Na tome poslu ostala je do konca života.

O Mariji s. Ancili moglo bi se govoriti kao o vjernici, redovnici, profesorici, prevoditeljici, spisateljici... Ali ja, ponajprije, želim istaknuti njezine ljudske, vjerničke i redovničke osobitosti. Bila je osoba čiji je život bio ukorijenjen u vjeri. Temelj vjere primila je u svojoj obitelji koja ju je odgajala u kršćanskome, katoličkome, franjevačkome i hrvatskom ozračju. Ta je obitelj podarila Crkvi još dva redovnička zvanja (našu pok. s. Amaliju i pok. fra Jakova).

Snaga vjere sestre Ancile očitovala se ne samo u njezinu djelovanju nego i u odnosu s ljudima. Osvajala je blagošću, pomirli-

vošću i sposobnošću da prihvati drugoga i drukčijega. Prihvaćala je svakoga s jednakim poštovanjem, od običnoga čovjeka do akademika. Da je iz vjere živjela govori i jedna crtica iz njezina života. Znala je često reći: "Kad zatreba, prvo mi zovite svećenika pa onda liječnika". Tako se i dogodilo. Primila je svjesno sakrament bolesničkoga pomazanja u nedjelju 9. srpnja, a onda je pala u komu iz koje se više nije probudila.

Svoj redovnički život posvetila je Bogu, Crkvi, svojoj zajednici i svome narodu. Trošila ga je i potrošila u neumornome radu. Odgovorna, ozbiljna, požrtvovna i neumorna nije se znala štedjeti. Radila je iznad svojih snaga i iza sebe ostavila vidljive plodove svoga rada. A sam Bog zna koliko je i nevidljivih plodova njezina samozatajnoga rada

ostalo negdje u sjeni ili nama nepoznato. Iz ljubavi prema svojoj profesiji kao i iz ljubavi prema čovjeku, lakše joj je bilo ostati bez odmora i sna, nego nekome reći *ne ili ne mogu*.

Većinu svoga života je učila ili poučavala. Činila je to s puno ljubavi, s puno nenamegljivoga i profinjenoga odnosa prema onima na koje je prenosila svoje znanje. Pri tome nikada nije pokazivala svoju nadmoć, niti je blago iz riznice svoga znanja čuvala samo za sebe. Rado ga je i s puno topline prenosila na druge. Znala se istinski radovati uspjehu drugih, što je odlika ljudi evanđeoskoga duha.

Svojoj zajednici i svome narodu s. Ancila ostavila je u baštinu 4 vrijedne knjige. Osim knjiga, članaka, meditacija i pjesama koje je pisala, s. Ancila uređivala je i lektorirala i provincijalno glasilo *Zvuci*. Započela je preuređivati i dopunjavati *Nekrologij* naših sestara. Taj posao je ostao nedovršen. Čitatelji *Naših ognjišta* godinama su uživali u književnim priložima, svojevrsnoj gorko-humoranoj kronici naše stvarnosti, koje je potpisivala Kuma Manda, u stvari s. Ancila.

U svojoj lirskoj meditaciji *Grob – mjesto susreta*, među ostalim zabilježila je:

Ima li na zemlji što jače i okrutnije od groba? Ima li što pravednije od groba?

Grob oslobađa. Grob opterećuje. Grob rješava sporove zavađenih susjeda, zaraćenih naroda. Grob traži od svakoga da položi osobne račune. Grob oslobađa od neprijatelja. Trga od prijatelja. Grob budi nadu. Grob ostavlja beznađe. Grobu idemo. Od groba bježimo. A on juri za nama kao neman. Kao mora uvlači se u naše sne. Krađe najradosnije životne trenutke. Oslobađa nas od patnje...

Zaplicem se u krugu protuslovlja. Utapam se u miru beznađa. A onda osjetih kako k meni silaze dva anđela. Uživu svjetiljku vjere i nade pa pitaju: Zašto šutiš? Zašto ne tražiš? Zar ne vidiš da je grob prazan!? Grob nije neman što guta život da bi napunila svoj prazni želudac. Grob je kupelj u kojoj se šutnjom kupaju oni što cijeloga života življahu za SUSRET'.

(Tražim svoje korijenje, str. 47).

Stojimo pred grobom koji "trga od prijatelja", ali i s dubokom vjerom da je to za našu sestru mjesto SUSRETA s Gospodinom.

Draga naša sestro Ancila, zagovaraj i našu Provincijalnu zajednicu za SUSRET s Gospodinom u vječnosti. Do toga SUSRETA ostat ćeš s nama u molitvama, mislima i sjećanjima.

Glasnik **MIRA**

Sve o događajima u Međugorju
i odjecima u svijetu i Katoličkoj
Crkvi čitajte u novom
mjesečniku - Glasniku mira.
Čitajte i preporučite drugima
Glasnik mira, mjesečnik
Informativnog centra "Mir"
Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira,
pišite nam o svojim iskustvima.
Preplatite se na Glasnik mira.
Godišnja pretplata [12 brojeva]:
30 KM/120 Kn

**RADIOPOSTAJA
MIRA
MEĐUGORJE**

Jajce 87,8 MHz
Mostar 100,0 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Labvanska dolina 100,0 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 95,1 MHz
Banja Luka, Sjeverna Bosna 106,7 MHz
Sjevero-zapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Rama, Kenjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 MHz
Zagreb, Lika, Karlovac, Bihać, Sj. Hrvatska 107,8 MHz
Sisak, Graditka, Kutina, Ivančićgrad, Novska 106,7 MHz
Zenica, Žepče, Tuzla, Slavonski Brod, Posavina 100,1 MHz

Satelit: Europa, Bliski istok i Afrika
HOT BIRD 6° istočno

INFORMATIVNI CENTAR "MIR" MEĐUGORJE
RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE

Tel.: 036/851 100; faks: 036/851 300
E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.medjugorje.hr

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
19 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Križni put uz Križevac
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Čašćenje Križa

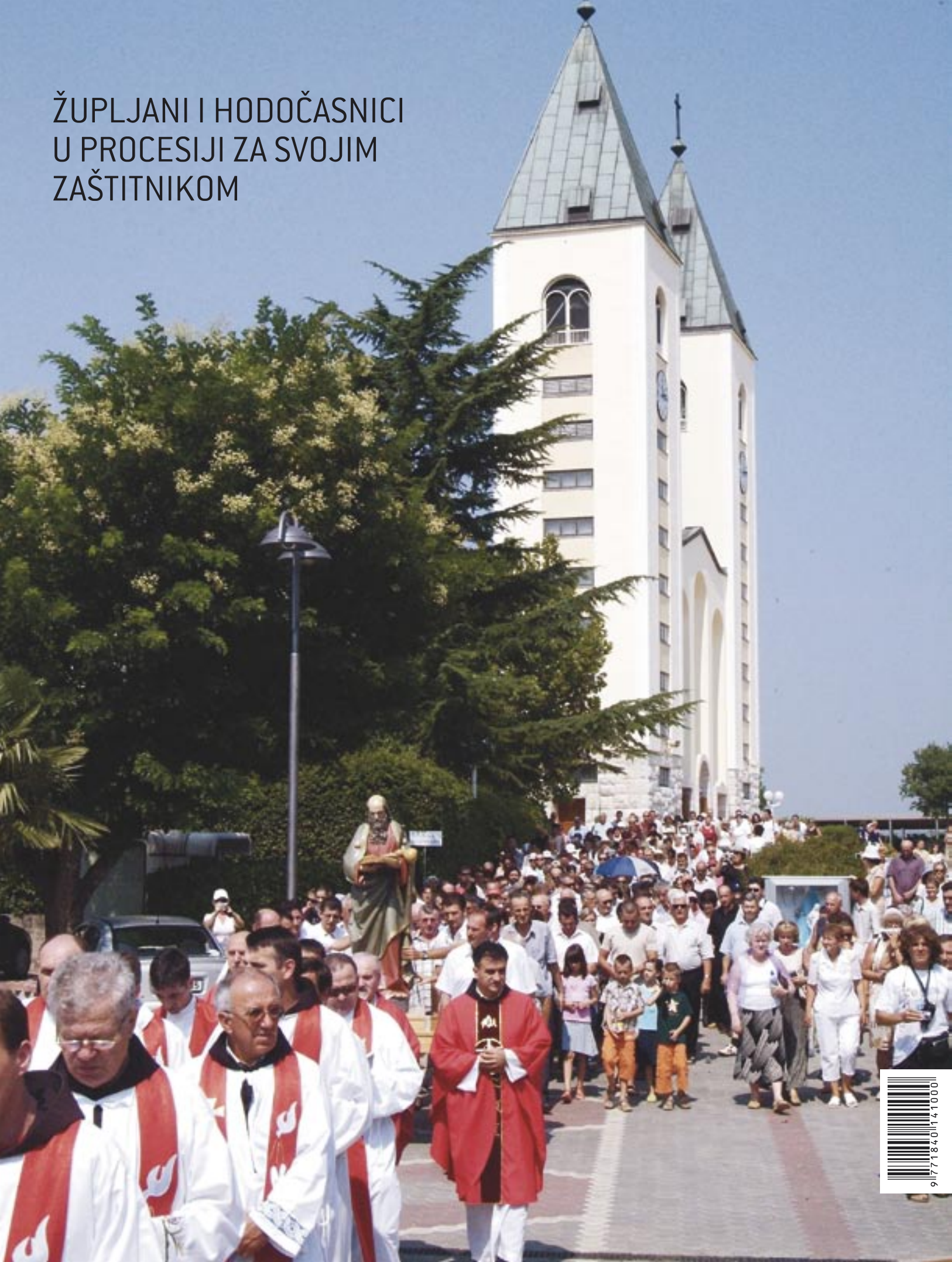
SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

NEĐELJA I BLAGDANI

8, 11, 19 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Krunica na Brdu ukazanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

ŽUPLJANI I HODOČASNICI
U PROCESIJI ZA SVOJIM
ZAŠTITNIKOM

9 771840 141000